

MIO

mededelingen opbouwwerk



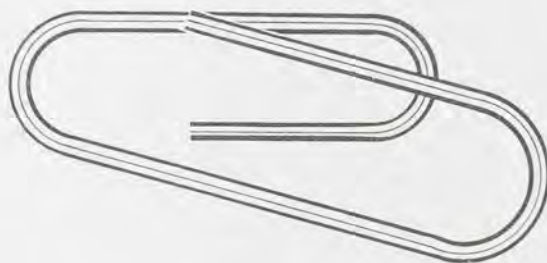
APRIL '83
2e jrg., nummer 10
verschijnt tenminste
achtmaal per jaar

in dit nummer

In dit nummer vindt u o.m.:

- ★ Het échte bezuinigen op gemeentelijk niveau gaat nu echt zijn beslag krijgen. Het opbouwwerk zal voornamelijk lokaal moeten bewijzen of en hoe het in staat is snoeimessen en hakbijlen te ontwijken, c.q. alternatieven te ontwikkelen pag. 3
Afbraak van het opbouwwerk in Den Haag pag. 14
- ★ Is het RIAGG-model (Regionale Instituten voor Ambulante Geestelijke Gezondheidszorg) van toepassing op sectoren als bijvoorbeeld de volwas-senedukatie en het opbouwwerk? De commissie Herstructurering Landelijke Organisaties (in het welzijnswerk) vindt het een goed voorbeeld, maar Barend Samsom kan dat enthousiasme nauwelijks delen pag. 9
- ★ In de rubriek "Kamerleden aan het woord" ditmaal PSP-kamerlid Wilbert Willems over de noodzaak van politiserend opbouwwerk pag. 11
- ★ Groeiende steun voor kleinschalig ondernemen pag. 20
- ★ Harry Broekman over de relatie tussen uitvoerend welzijnswerk en wetenschappelijk onderzoek op pag. 31
- ★ In "tijdschrift-thema" ditmaal de hete brij van de woonlasten. Het regeringsbeleid wordt steeds meer gehegeld en van allerlei kanten komen alternatieven op tafel; de regering geeft voorlopig nog niet thuis pag. 33
Landelijk Woonlastenoverleg een feit pag. 36

pag.	
3	Opbouwwerk en de voortgaande bezuinigingen, werkbijeenkomst op maandag 9 mei
3	Kursusdagen voor opbouw- en buurtwerkers
3	Kursus "Organisatie en management in het welzijnswerk"
4	Meer mogelijkheden voor een opleiding opbouwwerk. De Horstink
5	De aktie "Natuur in de stedelijke omgeving"
6	Experiment huis-aan-huis glas inzamelen
7	Werkplan WESON benadrukt "integraliteit"
8	Discussie over "de" computer komt los
9	RIAGG-vorming: Haarlemmer olie?
11	Politiseren opbouwwerk, instrument van mensen zonder macht (PSP-kamerlid W.Willems)
11	Reaktie op reaktie (ingezonden door E.Nypels)
13	Werkgroep 2000: alternatieve Grünen
14	Haagse voorjaarsnota, afbraak van het opbouwwerk
15	Limburgs Platform WAO/AAW-groepen reageert afwijzend op regeringsplannen
17	Samenwerkingsverband "Voorlichting over opbouwwerk" van start
17	Reorganisatie samenwerkingsverband Lokale werkgelegenheidsvraagstukken
17	Platforms Arbeidsongeschiktenorganisaties schrijven Tweede Kamer om "hoorzitting"
18	Konsept Verkeersveiligheidsplan is uit
18	Coöperaties - betaalbaarheid van het dagelijks leven
19	Uitwisseling van hulpmiddelen
20	Groeiende steun voor kleinschalig ondernemen
22	Dorpsbelangen, een a-politiek gemeenteraadje in Biddinghuizen
24	Special over vrouwen en opbouwwerk
24	Overzicht van publikaties en a.v.-producties RAJA-Drenthe
25	Immigranten in Londen, reisverslag
25	Knipsekranten "Minderheden" en "Arbeid"
25	Gemeenten onderschatten eigen rol in werkgelegenheidsbeleid
26	Opbouwwerk in de tachtiger jaren
27	Opbouwwerk in vrouwenhanden
28	Nieuwe bibliografie huisvesting bijzondere groepen
29	Brochure-reeks over woningverbetering
29	Reaktie "Opbouwwerk in kleine dorpen"
30	Een goedkope kleine krant
30	Nog een folder over "gedwongen ontslag"
31	Onderzoek voor een effectieve praktijk
33	De hete brij van de woonlasten
35	OBASA-krant: servicekosten, hoe zit dat?
36	Landelijk Woonlastenoverleg een feit
36	Over de verkoop van woningwetwoningen
38	Uitbreiding Raad voor de Volkshuisvesting met onder meer LOS en LOBH
38	Oud-minister Erwin Nypels opent modelwoning in Leeuwarder wijk Heechterp
39	Minister De Koning; terugploegen uitkeringen is vloeien in de kerk
39	Experimentele loonkostensubsidies voor werkgelegenheidsprojecten
40	Symposium "Een nieuwe toekomst voor de Bijlmermeer"
41	Solidariteit of vooroordeel?
42	Stuurgroep experimenten volkshuisvesting
43	Bewonersparticipatie en democratisering in de volkshuisvesting
43	Nieuwe financiële verhoudingswet



Maandag 9 mei werkbijeenkomst over:

OPBOUWWERK EN DE VOORTGAANDE BEZUINIGINGEN

Uit allerlei signalen blijkt dat het échte bezuinigen op gemeentelijk niveau nu echt zijn beslag gaat vinden over de gehele linie van de gemeentelijke huishouding, en dus ook m.b.t. het opbouwwerk. De voor-fase (creëren noodzakelijke psychologische klimaat) en de oefen-fase (sigaren van tafel en papierclips re-cyclen) zijn voorbij. Omdat het opbouwwerk vanwege het gedecentraliseerde financierings-systeem zeer van lokale beslissingen afhankelijk is en kwantitatief geen Malieveld vol kan krijgen, zal het opbouwwerk voornamelijk lokaal moeten bewijzen of en hoe het in staat is snoeimessen en hakbijlen te ontwijken, c.q. alternatieven te ontwikkelen.

Op maandag 9 mei a.s. belegt het Platform Opbouwwerk een Werkbijeenkomst van plaatselijke instellingen over dit thema. Deze wordt opgezet aan de hand van de z.g. "werkelijke praktijk". Deelnemers verplichten zich vóór 25 april voldoende, inzichtelijk materiaal te leveren m.b.t. de eigen plaatselijke situatie en ontwikkelingen. Een samenvatting en analyse van dit materiaal zullen de voornaamste voedingsbron vormen voor de werkbijeenkomst, die naast een vergelijking van situaties en antwoorden daarop, ook ruime gelegenheid zal bieden voor directe persoonlijke contacten ("markt-funksie"), terwijl als tweede element van de werkbijeenkomst zal worden nagegaan in welke opzichten ook gemeenschappelijke initiatieven er toe kunnen bijdragen dat het uitvoerend opbouwwerk zich zo krachtig mogelijk kan blijven ontplooiën. In verband met de gekozen werkwijze kan geen sprake zijn van een "massa-meeting" en is het aantal deelnemers beperkt. Bij zeer grote belangstelling wordt dan ook een tweede bijeenkomst overwogen.

- Aanmeldingen uitsluitend schriftelijk onder mede zending van:*
- * relevante lokale documentatie m.b.t. gemeentelijke beleidsvoor-nemens/besluiten en de positie van het opbouwwerk daarin
 - * een of meer suggesties/voorstellen m.b.t. gemeenschappelijke initiatieven van plaatselijke opbouwwerk-instellingen
 - * namen en adressen van de deelnemers (max. 2 per instelling)
 - * overmaking van Fl. 17,50 als bijdrage in de kosten, waarvoor een rekening zal worden toegezonden na aanmelding
 - * Aanmelding zo spoedig mogelijk bij: Platform Opbouwwerk
Prins Mauritslaan 26
2582 LS DEN HAAG

KURSUSDAGEN VOOR OPBOUW-/BUURTWERKSTERS

Door het Werkcentrum Opbouwwerk Zuid-Holland worden in april/mei drie kursUSDagen georganiseerd voor opbouw- en buurtwerksters.

28 april: *thema*dag **VROUWEN EN KRISIS**

Aan de hand van foto's, een diaserie en in groeps- en tweegesprekken wordt gewerkt aan vragen als: "Wat zijn de specifieke gevolgen van de crisis voor het dagelijks leven van vrouwen in buurten?", "Hoe worden deze gevolgen zichtbaar voor de opbouw- en buurtwerkster?", Mogelijke initiatieven worden besproken.

10 mei: *trainingsdag VROUWEN IN GEMENGDE BEWONERSGROEPEN*

Vrouwen in gemengde bewonersgroepen blijven meestal op de achtergrond en doen vaak ondergewaardeerde taken. Met behulp van video en spel wordt ingegaan op de wijze, waarop ieder in haar eigen werksituatie deze vrouwen wil ondersteunen.

31 mei: *diskussiedag VROUWEN EN AKTIEVOEREN*

Diskussiedag over de vraag of vrouwen in buurten een eigen manier van aktievoeren hebben; een manier die verschilt van wat gangbaar is in het opbouw-/buurtwerk. Er zijn vrouwen uitgenodigd en er wordt gewerkt met behulp van schriftelijk materiaal.

Per dag kunnen ongeveer 20 vrouwen meedoen, in eerste instantie vrouwen die werkzaam zijn in Zuid-Holland. Vrouwen kunnen zich voor één, maar ook voor drie dagen opgeven. De kosten per dag bedragen \$ 15,-.

*Opgave z.s.m. bij het Werkcentrum
Opbouwwerk ZH, Singel 272, 3311 HK
Dordrecht, Tel. 078-141443/131595.*

ORGANISATIE EN MANAGEMENT IN HET WELZIJNSWERK

In het seizoen '83-'84 wordt voor de tweede keer in Enschede een cursus gegeven over "Organisatie en management in het welzijnswerk". De cursus is bedoeld voor onder meer koördinatoren in het buurt- en clubhuiswerk, het vrouwenwerk en het vormingswerk en voor staffunktionarissen van instellingen.

Een greep uit de inhoud van de cursus: organisatiekunde en -ontwikkeling, besluitvormingsprocedures, koördinatie, personeelsbeleid, teamopbouw en -funktioneren, werkplanning, financieel beleid, marketing. Het idee van "ervarings-leren" staat voorop in de werkwijze.

De cursus duurt een jaar en wordt gegeven op één dag in de week en in één of twee blokjes van drie dagen. Het cursusgeld is \$ 430,--.

*Inlichtingen en aanmelding bij
Tineke Boers, p/a Sociale Akademie
Twente, Sportlaan Driene 8, 7552 HA
Hengelo.
Tel. 074 - 471410.*

MEER MOGELIJKHEDEN VOOR EEN OPLEIDING OPBOUWWERK

De Part-time Opleiding Kultureel Werk van de sociale akademie de Horst biedt sinds kort de mogelijkheid om zich binnen het brede kultureel werk meer te richten op opbouwwerk.

Dat betekent dat er na één of twee basisjaren nu mogelijkheden zijn een toegespitste opleiding te kiezen. Naast opbouwwerk zijn dat volwassenenedukatie, vrouwen en welzijnswerk en jeugd- en jongerenwerk. Deze vier differentiaties hebben gedurende het 3e en 4e jaar van de opleiding een eigen programma dat garanties biedt voor een aansluiting tussen praktijk en opleiding.

Binnen elke differentiatie zal aandacht geschonken worden aan hulp- en dienstverlening die niet los van het andere werk gezien kan worden. Daarnaast zullen belangrijke onderwerpen die in elk werkveld spelen zoals: het begeleiden van vrijwilligers, het ontwikkelen en uitvoeren van (instellings)beleid, het invloed uitoefenen op overheidsbeleid, het hanteren van conflicten aan de orde worden gesteld.

De opleiding is een vierjarige, gedurende één dag per week en enkele weekends per jaar. Of men de basisjaren eerst moet volgen is afhankelijk van vooropleiding en ervaring.

*Informatie of aanmelding bij
Miriam Thuis of Ton Duyvendak,
Akademie de Horst, Postbus 121,
3970 AC Driebergen
Tel. 03438 - 15544.*

DE AKTIE "NATUUR IN DE STEDELIJKE OMGEVING"

Binnenkort zal de Hoofddirectie Natuurbehoud en openluchtrecreatie van het Ministerie van Landbouw een campagne lanceren rond: 'natuur in de stedelijke omgeving'.

Deze campagne heeft tot doel stadsbewoners meer inzicht en greep te verschaffen wat betreft de mogelijkheden "de natuur de stad in te halen".

De feitelijke voorbereiding en uitvoering van deze actie is in handen van provinciale komitees; deze komitees worden bijgestaan door een landelijke begeleidingsgroep. Het sekretariaat van de gehele campagne is in handen van de Stichting Milieu-educatie.

Per provincie is er een bedrag van \$ 50.000,-- beschikbaar, om naast een studiedag, ook een aantal projecten mee te kunnen financieren.

Al zal het niet meer dan een 'face lift' voor de buurt zijn, toch kan het leuk zijn voor bewoners-organisaties om aan deze actie mee te doen, al was het alleen maar omdat het voor mensen een zeer aansprekend thema is.

Opvallend is dat tot nu toe er nauwelijks relaties gelegd zijn naar het opbouwwerk, als steunpunt voor bewonersorganisaties. Toch is dit belangrijk, vooral om te voorkomen dat de wat sjiekere clubs het geld gebruiken voor verfijning van de toch al aanwezige natuur.

De taak van het opbouwwerk in deze zaak kan dan ook zijn: bewoners-organisaties attent maken op deze campagne en met hen van gedachten wisselen over of er in de buurt op dit gebied iets ontwikkeld kan worden. Bewoners-organisaties, dan wel ondersteund door het opbouwwerk kunnen hierbij een beroep doen op de regionale konsulenten van Natuur en Milieu. (Adressen en telefoonnummers verkrijgbaar via het Platform Opbouwwerk of de Stichting Milieu-educatie). Deze konsulenten zijn zonder meer aanspreekbaar op het voorlichten, ondersteunen en helpen van bewoners-organisaties bij het bezien van mogelijkheden om op een of andere manier aan de actie mee te doen.

De projecten kunnen naar inhoud zeer verschillen: van het beplanten van kaal geslagen terreinen tot een duidelijk edukatief gebeuren, alleen mag het een eenmaal gegeven budget niet overschrijden. Begin '84 zouden in-gediende en goedgekeurde projecten kunnen starten.

Meer informatie is in ieder geval verkrijgbaar bij de Stichting voor Milieu-educatie, Oude Gracht 42, 3511 AR Utrecht. Tel. 030 - 333357.

EXPERIMENT HUIS-AAN-HUIS GLAS INZAMELEN

In samenwerking met de Vereniging Milieu-defensie zal in de Gemeente Kollumerland gedurende drie maanden bij wijze van experiment huis-aan-huis glas ingezameld worden. Bij het experiment worden werklozen ingeschakeld. Voor Milieu-defensie staat het vast dat de proef een succes wordt. Dit omdat via de welbekende "glasbakken (rinkel-de-king)" lege flessen slechts een halve cent opbrengen, terwijl dat volgens deze ophaal-methode ("voorzichtig breekbaar") wel een kwartje is. De flessen en potten worden namelijk niet vernietigd, maar weer voor her-gebruik aangeboden.

Milieu-defensie heeft daarvoor de nodige contacten gelegd met producenten in de voedings-industrie. Eerder had de Vereniging e.e.a. willen doen in de Gemeente Buitenpost, maar deze weigerde. De Gemeente was bang dat haar eigen glasbakken leeg zouden blijven staan.

Deze idee lijkt zeer toepasbaar door bewoners-organisaties, die in onderlinge samenwerking hier a. rechtstreeks middelen mee te pakken kunnen krijgen, b. kunnen uitrekenen wat de extra opbrengst is door verlaging van de reinigingskosten door de gemeente en c. een bijdrage leveren aan de kwaliteit van het milieu.

WERKBIJEENKOMST ROND "EXPERIMENT WERK EN WELZIJN"

Op vrijdag 11 maart belegde het Platform Opbouwwerk samen met het projekt "Werk en Welzijn" uit Leeuwarden een werk- en informatie-bijeenkomst over dit sinds enige tijd volledig "operationale" werkgelegenheids- en welzijns-experiment. Het projekt vond zijn ontstaan eind 1974 qua idee-vorming, maar het zou tot medio 1980 duren voordat beleidsmatige erkenning als experiment door de Ministers van SoZa en CRM een feit was.

Het Leeuwarder opbouwwerk stelde indertijd o.m. vast

- * dat de hoogste prioriteit van de massa van werklozen wérk is en geen sociaal-kultureel activiteiten-aanbod, hoewel dat als compensatie niet zinloos is;
- * ook blijkend uit onderzoek het niet zo is dat "veel" tijd hebbende werklozen maatschappelijk actief worden, veeleer duiken zij onder; dat het zelfs zo is dat juist werkenden naast hun dagtaak ook andere maatschappelijke funksies vervullen;
- * dat veel werkenden graag meer tijd aan die maatschappelijke funksies zouden willen geven, wanneer dit hun werk en bijbehorende zekerheden niet zou schaden.

Het voorstel van het Leeuwarder opbouwwerk luidde dan ook: geef werkenden die daar belang in stellen gelegenheid 1 à 2 dagen per week met behoud van werk en inkomen maatschappelijke funksies te vervullen. Hierdoor ontstaan (partiële) vacatures, waardoor werklozen echte banen kunnen krijgen. Een en ander tegen slechts zeer betrekkelijke meer-kosten.

In deze gedachten-gang worden b.v. drie postbodes partieel vrijgesteld (ten behoeve van hun werk in b.v. het renovatie-komitee, de wijkkrant en een speeltuin-organisatie voor resp. 2, 1½ en 1½ dagen per week). Hierdoor ontstaat een volledige postbode-vakature. "Werk en Welzijn" richt zich m.n. op de beroepsmatige en maatschappelijke positie van lagere inkomens-groepen.

In Leeuwarden zijn momenteel op deze basis 38 werknemers vrijgesteld voor allerlei maatschappelijke funksies, m.n. in de eigen wijk voor één à twee dagen per week. Daardoor hebben anderzijds 16 werklozen weer gewone banen kunnen krijgen (7 full time en 9 half time).

Op de werkbijeenkomst werd uitgebreid met plaatselijke opbouwwerk instellingen

van gedachten gewisseld over de organisatie van het experiment en de problemen daarbij. Een aantal stedelijke instellingen zal lokaal nagaan of er mogelijkheden bestaan Werk en Welzijn aldaar ook gestalte te geven.

De Leeuwarder vrijgestelden voelen zich over het algemeen zeer "wel" bij deze mogelijkheid om de werksleur te beperken en energie te steken in maatschappelijke funksies. Zo zijn vijf cassières van een grote supermarkt elk één dag per week in buurt- en wijkwerk aan de slag met behoud van inkomen, zodoende een vakature scheidend voor een tot dan toe werkloze collega.

*Informatie: Meindert van den Berg (Werk en Welzijn),
Tel. 058 128887
Wil van de Leur (Platform Opbouwwerk)
Tel. 070 521354*

WERKPLAN WESON '84 BENADRUKT "INTEGRALITEIT"

In haar Nieuwsbrief van maart j.l. geeft de Weson een uiteenzetting van haar werkvoornemens in het komende seizoen. In haar inleiding wijzen bestuur en medewerkers op het problematische van de in het kader van het z.g. Rijksplan opgezette plannings-systematiek en noemt deze vorm van planning een uitdagende maar ook hachelijke onderneming.

(Soortgelijke en nog wel indringender kritiek hebben Nimo en Platform Opbouwwerk richting WVC gezonden. Zij wijzen daarbij niet alleen op het risico van z.g. "fiction-planning", maar attenderen er bovendien op dat al werkvoornemens voor 1984 moeten worden vastgelegd, op een moment waarop nog de grootst mogelijke onzekerheid bestaat over de faciliteiten voor het al lopende werkjaar, hetgeen uit oogpunt van reële werkplanning en congruentie in de uitvoering objectief lachwekkend is).

In het hoofdstuk over "Oriëntatie met betrekking tot de werkinhoud" merkt de Weson op hoeveel werktijd het uitvoerend werk momenteel noodgedwongen steken moet in z.g. "verdedigingswerkzaamheden".

Met als voorbeeld de werkgelegenheids- en werkloosheids-problematiek wordt vervolgens ingegaan op de beleidsmatig en structureel verankerde "op-gedeelde aanpak" daarvan.

Terecht wijst de Werkplaats Samenlevingsopbouw Oost-Nederland er op, dat het probleem niet zit in het feit dat onderscheiden organisaties en instanties taken hebben m.b.t. bepaalde problemen, maar wel in de prioriteit die gegeven wordt aan het eigen "hokje".

Wat concrete programmering betreft legt de Weson het accent op het leveren van bijdragen aan "werkgelegenheids-/werkloosheids-problematiek", ook in relatie tot onderwijs. Daarnaast wordt o.m. aandacht besteed aan z.g. inburgeringsprojecten (relatie minderheden/meerderheid). Een relatief beperkt deel van de beschikbare mens-kracht zal worden ingezet t.b.v. overleg-situaties.

In een laatste hoofdstuk wordt ingegaan op het vraagstuk van "belangenbehartiging en duurzame beleidsbeïnvloeding". De Weson legt een duidelijk accent op de werkvloer zelf en heeft ook vraagtekens bij "beleidsbeïnvloeding" als zodanig. De Werkplaats signaleert, dat beleids-konklusies uit praktische ervaringen maar al te snel en met nare gevolgen plaatsheeft (modieuze trends); en heeft ook problemen met de "manier" waarop gehandeld moet worden om politiek gehoor te vinden en iets gehonoreerd te krijgen. Die staat volgens de Werkplaats "nogal haaks op de manieren van doen van steeds meer mensen, die echt bijdragen aan veranderingen van situaties en omstandigheden in deze samenleving".

*Werkplaats Samenlevingsopbouw Oost-Nederland
Pikeursbaan 2
7411 GV Deventer*

DISCUSSIE OVER "DE" COMPUTER KOMT LOS

Op de onlangs gehouden bijeenkomst over "automatisering van gegevensbestanden in het opbouwwerk" is een uitvoerige eerste gedachten-wisseling gehouden over (on)mogelijkheden en (on)wenselijkheden op dit terrein. Zoals te verwachten viel waren er zeer verschillende opvattingen omtrent deze materie te beluisteren bij de plaatselijke instellingen. Het bleek overigens dat in enkele gevallen de automatisering zijn intrede al had gedaan. In sommige gevallen door inschakeling van een extern bureau, in een ander geval had het stedelijk bureau de beschikking over een "office computer", welke men zou willen uitbouwen tot een meer dynamische "data-bank"; in weer een ander geval beschikte men over "Visie-tekst-apparatuur", terwijl een andere instelling aanschaffing van een computer op redelijke termijn wilde realiseren.

Even duidelijk werd uiteraard dat er nog heel wat ongewisheden bestaan over zowel "nut" als "waarde" - in normerende zin - rond de automatisering van gegevensbestanden. Van de zijde van het overleg van opbouwwerk-opleidingen werd overigens gekonstateerd, dat de (beleids-)sectoren die voor het opbouwwerk toegankelijk moeten blijven al zeer ver zijn in de ontwikkeling van informatie-systemen: "opbouwwerkers werken nog met carbon en dat moet rechtgetrokken worden door in de opleidingen met computers te gaan werken, er over te praten, ermee te oefenen en om de bruikbaarheid aan te geven". De vergadering besloot dat alle instellingen eerst intern zich nog maar eens goed in alle mérites van de problematiek moeten verdiepen. Dat zal gaan gebeuren aan de hand van een "cheque-list" die inmiddels door Nimo en Platform is ontwikkeld en aan de betrokken plaatselijke instellingen is toegezonden.

Het Werkcentrum Opbouwwerk Zuid-Holland heeft onlangs een uitgebreid schrijven verzonden aan de belangstellende instellingen. Het Werkcentrum stelt daarin dat het de ontwikkelingen op een afstand zeer kritisch gevolgd heeft en roept op tot de "zo noodzakelijke inhoudelijke discussie over de knelpunten rond informatie-achterstand van bewoners-groepen". Het Werkcentrum betwijfelt of de computer wel een bijdrage vormt tot het verkleinen van die achterstand. Ook vindt het dat "erg met de losse pols" een interessant idee gedropt wordt. Het Werkcentrum wijst op het punt - dat overigens ook in bovengenoemde vergadering als "kip-en-ei-kwestie" naar voren kwam - dat automatiseren vooral ook een kwestie van organiseren is. Het Werkcentrum neemt hierin stelling en zegt dat organiseren aan automatiseren vooraf dient te gaan. Ook voorziet het Werkcentrum dat het "nog zeker wel tien jaar zal duren" voordat sprake is van echte gebruikers-vriendelijke computers en vraagt het zich af of "informatie-gebrek" nu wel een groot knelpunt in het werk is: "wij durven dat te betwijfelen". Daarnaast spelen nog vragen als de bescherming van informatie en de vraag of het een "openbaar systeem" is waarvan ook andere partijen dan bewoners-organisaties gebruik kunnen maken.

Het Werkcentrum wil met haar brief bereiken dat de inhoudelijke discussie op gang komt, die zij eerst wil voeren alvorens een besluit te nemen over wel of niet deelnemen aan het betreffende samenwerkingsverband.

Naar verwacht mag worden zal ook de interne bespreking van de boven al genoemde "cheque-list" voor de voortgang van de "inhoudelijke" en de "technische" discussie nog heel wat materiaal aandragen. Na die interne plaatselijk te voeren discussies en de uitkomsten daarvan kan de discussie in het samenwerkingsverband weer worden hervat, naar verwachting zal dat in mei het geval zijn.

Inlichtingen: Samenwerkingsverband: Christine Lie, Nimo, 073 137295
 Charlotte Krop, Platform, 070 521354
 Werkcentrum Z-Holland: Moniek Mol, 078 141443

RIAGG-VORMING: HAARLEMMER OLIE?

De Commissie Herstructurering Landelijke Organisaties heeft in een Voorlopige Standpuntbepaling de RIAGG-vorming als goed voorbeeld genoemd om te komen tot een sektorale harmonisatie in de welzijnssector. De redactie van M.O. vroeg Barend Samsom, die als koördinator heeft gewerkt bij een werkplaats voor opbouwwerk en thans betrokken is bij een RIAGG, naar zijn oordeel over de toepassing van dit model op sectoren als bijvoorbeeld de volwassenenedukatie en het opbouwwerk.

De functies, de positie en de werkinhoud van de landelijke koepel-organisaties in het welzijnswerk en de gezondheidszorg zijn - sinds de groei eruit is - evenzeer ter discussie als die van de uitvoerende instellingen in deze sectoren. En terecht. De regering heeft in vervolg op eerder commissiewerk (o.a. de commissie Vonhoff) de Commissie Herstructurering Landelijke Organisaties ingesteld om na te gaan hoe een herstructurering zou moeten verlopen.

Het valt te prijzen dat deze Commissie in een korte en bondige "Voorlopige standpuntbepaling" naar buiten komt met korte en bondige uitspraken over de richting waarin de herstructurering gezocht zal moeten worden. Als belangrijkste leidraad daarbij kiest de Commissie voor de dubbele gedachte:

- het zwaartepunt van de koepelorganisaties dient te worden gelegd op het nivo, dat zo dicht mogelijk ligt bij de cliënt of gebruiker, en
- er dient gestreefd te worden naar samenwerking en samenhang tussen werksoorten die gelijksoortige doelgroepen en gemeenschappelijke werkterreinen hebben ("sektorale harmonisatie", wordt dat genoemd).

Van dat laatste streven acht de Commissie de al jaren in gang zijnde RIAGG-vorming een goed en mooi voorbeeld (RIAGG staat voor Regionale Instelling voor Ambulante Geestelijke Gezondheidszorg). Is het RIAGG-model een goed voorbeeld voor de beheersing van werkzaamheden op de terreinen van 'maatschappelijke ontwikkeling' en 'emancipatie'? Is het model zomaar toe te passen op de sectoren van b.v. volwassenenedukatie en opbouwwerk? Alvorens die vragen te beantwoorden, lijkt het mij juist de kenmerken van het RIAGG-model kort op te sommen.

De RIAGG-gedachte is uit het veld van de ambulante geestelijke gezondheidszorg zelf ontwikkeld, een jaar of twintig geleden. Onder leiding van landelijke koepels zijn sociaal-psychiatrische diensten, medisch opvoedkundige bureaus, bureaus voor levens- en gezinsvragen en instituten voor multidisciplinaire psychotherapie zich gaan afvragen in welke mate zij in hun taakuitoefening overlappend en in welke mate zij verschillend werkten. Zo ontstond een 'groslijst takenpakket' die in ieder werkgebied als "standaard-aanbod" dient te worden georganiseerd.

Het tweede typische kenmerk van het RIAGG-model is dan ook regionalisatie: het land is verdeeld in een zestigtal verzorgingsgebieden (elk omstreeks 250.000 inwoners groot), die als nivo van organisatie, dus van beheer en bestuur fungeren. De binnen de regio werkzame 'oude' instellingen zijn gaan samenwerken, hebben witte vlekken in het hulpaanbod opgevuld, overlappen verwijderd en zijn nu voor een belangrijk deel geïntegreerd. Dat laatste geschiedde vaak onder druk van de overheid en de financiers, die het RIAGG beleid overnamen. Overigens is het belangrijk hier op te merken, dat de geprojecteerde werkvormen inmiddels ook een deel én ondeelbaar financieringsregime vormen.

Rol van de gebruiker

Je kunt veel ten nadele van het RIAGG-model zeggen, zeker is echter wel dat het hulpaanbod duidelijker en overzichtelijker aan de verwijzer en de cliënt kan worden gepresenteerd. Ook de efficiency en de controleerbaarheid van het hulpaanbod is toegenomen en dat lijkt mij - ook van binnenuit de AGGZ gezien - een voordeel (al weet ik dat anderen in de AGGZ daar minder gelukkig mee zijn).

Maar hoe zit het in het RIAGG-model met de rol van de gebruiker (meestal als cliënt en soms - afhankelijk van zijn/haar defect - als patiënt betiteld)? De gebruiker van de AGGZ-hulp is en was afwezig in het bestuur en het beheer van de AGGZ. Dat is ook niet zo verbazingwekkend, gezien het feit dat de gebruiker eigenlijk niet als zodanig herkend en bekend wil zijn: je geeft immers niet graag toe dat je in psychische nood verkeert, dat jouw kinderen op een MOB "lopen" of dat je voor nazorg door een sociaal-psychiatrische dienst wordt begeleid. De afwezigheid van de gebruiker in het bestuur, de bepaling van het beleid en het beheer van de AGGZ is door de RIAGG-vorming nog versterkt. RIAGG-vorming betekent immers voor het grootste deel: schaalvergroting en dat lokt toch voornamelijk "deskundigen" als bestuursleden aan, en zeker niet de zich toch al onwennig voelende of de zich herstellende cliënt.

Een ander nogal ongelukkig gevolg van de RIAGG-vorming is dat - mocht het geheel van AGGZ-hulp al ooit onderwerp geweest zijn van plaatselijke of provinciale politieke controle - er op het niveau van de regio geen politieke of bestuurlijke tegenspelers zijn (uitzondering vormen de grotere steden). Mede gezien de crisis waarin de verzorgingsstaat zich bevindt is dat een manko, waar de AGGZ zelf nog wel eens grote last mee zou kunnen krijgen.

Terug naar de Commissie Herstructurering Landelijke Organisaties, die zo enthousiast over het RIAGG-model is. Met name als het gaat om het terrein "emancipatie" en "maatschappelijke ontwikkeling" kan ik dat enthousiasme nauwelijks delen. Het sterke punt, de legitimatie zelfs, van opbouwwerk en vormingswerk (om twee werksoorten te noemen) zijn juist te vinden in de bestuurlijke betrokkenheid van de gebruiker: die dient een bijna bepalende stem te hebben in de aanwending van de middelen (ook de personele). Het RIAGG-model biedt daar nauwelijks garanties voor. Mocht het RIAGG-model toch worden gekozen, dan zal op zijn minst een lager nivo van organisatie moeten worden gekozen, b.v. wijk, buurt of gemeente, daarmee de nadelen van schaalvergroting beperkend.

En tenslotte: terug naar de landelijke koepelorganisaties. Mocht de Commissie Herstructurering (stiekum) hopen dat sektorale harmonisatie of het RIAGG-model een adequaat middel is tegen al te ongebreidelde uitbreidingsdrang van landelijke koepels, dan moet ik de Commissie teleurstellen. De moeizame herstructurering van de AGGZ en de onderhandelingen daarover op landelijk nivo hebben juist geleid tot aanzienlijke groei van de AGGZ-koepel. Dat zal bij herstructurering van de andere sectoren van de welzijnsmechanisme niet anders gaan.

Barend Samsom

en leefsituatie. Hoe wezenlijk die opdracht ook is voor de welzijnswerk- /st/er, hij/zij ontkomt er niet aan om ook de eigen organisatie- en subsidiestructuur naar de politieke besluitvormers toe te verdedigen. Moet hij/zij bondgenoten zoeken binnen het overheidsapparaat of gaat hij/zij de konfrontatie aan? Of zal het lukken dat de mensen in wiens dienst hij/zij zich stelt, zich sterk zullen maken voor het behoud van het opbouwwerk? Omdat zij het ervaren als een onmisbare bondgenoot in hun politieke strijd om een beter bestaan? Het laatste spreekt mij het meeste aan.

Na mijn overstap uit het opbouwwerk naar de politiek overviel mij de ervaring dat ik als politikus vrijwel dezelfde positie kan kiezen en veelal dezelfde instrumenten en methoden hanteer die ik ook als opbouwwerker had. Opkomen voor de belangen van mensen die onderdrukt en uitgebuit worden, bijdragen aan een zo sterk mogelijke belangenbehartiging van de betrokkenen zelf en voorkomen dat je tussen de beslissers en de directbetrokkenen in wordt gemanoevreerd. Politiserend opbouwwerk en konstruktieve linkse politiek kunnen beide instrumenten zijn in handen van dezelfde mensen, de mensen zonder macht.

Wilbert Willems

REAKTIE OP REAKTIE

De reactie van de OBASA-medewerkers in het januarinummer van MO op de antwoorden naar aanleiding van een viertal door de MO-redactie aan ondergetekende gestelde vragen, heeft mij op één punt verbaasd.

Volgens deze reactie zou ondergetekende toen hij minister was de woningbouwvereniging Lieven de Key gedreigd hebben deze op te heffen, omdat deze korporatie zich achter aktievoerende bewoners opstelde. De bezwaren tegen de handelwijze van de genoemde woningbouwvereniging hadden niet betrekking op het feit dat de korporatie zich achter aktievoerende bewoners opstelde, maar hadden betrekking op het niet nakomen van uit de wet voortvloeiende verplichtingen van de woningbouwvereniging met betrekking tot het innen van huren.

Uitgangspunt daarbij was dat het niet mogelijk is dat woningbouwverenigingen voor gesubsidiëerde woningen plaatselijk een eigen huurbeleid zouden voeren dat afwijkend is van het door de regering en de meerderheid van de Tweede Kamer wettelijk vastgestelde, landelijk geldende huurbeleid. Wanneer verhuurders plaatselijk eenzijdig lagere huren gaan innen dan door de rijksoverheid vastgesteld, betekent dit dat er exploitatietekorten gaan ontstaan die door extra subsidies via belastingen en andere heffingen opgebracht zouden moeten worden.

De essentie van het bezwaar was dus niet zoals de OBASA-medewerkers stelden het ondersteunen van een aktie, maar het niet nakomen van een wettelijke verplichting door een als woningbouwvereniging toegelaten instelling.

E. Nypels
Tweede Kamerlid D'66

POLITISEREND OPBOUWWERK INSTRUMENT VAN MENSEN ZONDER MACHT

In de inmiddels zijn voltooiing naderende reeks "Kamerleden aan het woord" over de perspectieven van het opbouwwerk traden tot nog toe op Loek Hermans (VVD), Dr. Wilfried De Pree (PvdA) en Jeltien Kraaijeveld-Wouters (CDA). Ditmaal PSP-Kamerlid Wilbert Willems, die de noodzaak van politiserend opbouwwerk onderstreept. Na hem volgt nog een kort "weerwoord" van Erwin Nypels (D'66) op de beschuldiging van het OBASA (MO-7) dat hij gedurende zijn Ministerschap de corporatie Lieven de Key dreigde op te heffen, omdat deze woningcorporatie actie-voerende huurders ondersteunde. Oud-Minister Nypels legt uit hoe het volgens hem wél zat.

De discussie over positie en taken van het opbouwwerk zal meer en meer bepaald worden door de politieke en maatschappelijke krachtsverhoudingen in de gemeente waar het opbouwwerk financieel van afhankelijk is.

Wat doe je met vrijblijvende uitspraken van politici bijvoorbeeld dat "opbouwwerk een instrument is van de bevolking dat probleemgericht werkt en de zelforganisatie bevordert" (Kraayeveld-Wouters, CDA, in MO nr.8), en dat "de waarde van het opbouwwerk vooral zal liggen in het ondersteunen van mensen en groepen naar een grotere mate van zelfstandigheid - onafhankelijkheid" (Hermans, VVD, in MO nr.3).

Tegelijkertijd bezuinigen de fracties van deze politici miljarden op de kollektieve voorzieningen, de uitkeringen, de volkshuisvesting en de gemeentelijke financiën. Ook PvdA en D'66 gaan vergaand mee met deze vorm van crisisbestrijding, ook al verschaft de oppositie hen nu de ruimte om verbaal afstand te nemen van het nu gevoerde beleid. Het opbouwwerk zal het niet gemakkelijk hebben om overeind te blijven, zelfs niet wanneer het kan aantonen de steun te hebben van de betrokken bewoners- en belangengroepen, en de minderheden of kansarmen. Niet de kwaliteit van het werk blijkt doorslaggevend te zijn, maar de mate van loyaliteit aan de door de overheid gestelde prioriteiten en beleidsintenties. Een overheid die uit is op rigoreuze kostenbeheersing middels privatisering, vrijwilligerswerk, decategorialisering en een beroep op de eigen verantwoordelijkheid van de burger. Het zijn puur ideologisch bepaalde verkoopargumenten van een overheid die niet kan of wil erkennen dat ze nauwelijks greep heeft op de ontwikkelingen van het kapitaal en de ondernemersbeslissingen, en daarom de crisis afwentelt op de bevolking.

Het is niet zo verwonderlijk dat grote delen van de bevolking onder de indruk raken van deze 'broekriem-filosofie' en zich beperken tot een gevecht voor puur lijfsbehoud. De behoefte aan zondebokken - werklozen, buitenlanders, politici - groeit. Maar ook neemt de tegenbeweging toe. Er groeien nieuwe solidariteitsorganisaties, van bijstandsvrouwen tot energie-konsumenten, die met steeds radicalere middelen de verpaupering en militarisering te lijf gaan.

Alternatieve werknemersplannen, het energiescenario, kleinschalige werkgelegenheid, bewonerscorporaties proberen om van de verdediging in de aanval over te gaan. Temidden van al deze ontwikkelingen en belangen moet het opbouwwerk zijn positie bepalen. En moet de opbouwwerk/st/er de grenzen van zijn/haar eigen solidariteit en methoden opnieuw vaststellen. Terwijl ook zijn/haar baantje bedreigd wordt, wat de nodige energie opeist. Het zou te simpel zijn om te stellen dat het opbouwwerk zich nog professioneler moet ontwikkelen tot instrument van in plaats van voor bewoners die zich organiseren op hun directe belangen in hun woon-, werk

WERKGROEP 2000: ALTERNATIEVE GRÜNEN

opinie

Het Ministerie van WVC heeft de Werkgroep 2000 opdracht gegeven ervaringen in "vrijwillig medebeheer" van groenvoorzieningen door bewoners te inventariseren. In Binnenlands Bestuur (25-3-'83) geeft de Werkgroep een tussentijds bericht in de rubriek "bestuurspraktijk".

Redenerend vanuit de optiek van de zorgelijk terug-plannende lokale ambtenaar worden alternatieven onderzocht. Vastgesteld wordt dat in een beetje middel-grote stad al gauw zo'n tien miljoen aan groen-onderhoud opgaat, terwijl een stad als Rotterdam zo'n 35 miljoen uitgeeft.

Vastgesteld wordt dat een lager onderhouds-niveau financieel onvoldoende zoden aan de dijk zet. Verkoop of verhuur aan een optelsom van particulieren wordt te omslachtig en bewerkelijk gevonden. Terwijl het bovendien - uit oogpunt van verdere ruimtelijke plannen - slim kan zijn toch de zeggenschap in gemeentelijke hand te houden.

"Het lijkt daarom de moeite waard na te gaan of bewoners meer zelf kunnen doen", aldus de Werkgroep 2000.

Vastgesteld wordt dat bewoners-initiatieven zich al vaak richten op de inrichting of het onderhoud van de woonomgeving, zowel om verpaupering tegen te gaan, als uit oogpunt van "hobby" of ter verzekering van de nog al eens onderdrukte speelfunctie.

De Werkgroep stelt vast dat de visie van gemeente en bewoners m.b.t. inrichting e.d. niet parallel hoeven te lopen en zelfs konfliktueus kunnen zijn. Daarom wordt er ook op gewezen dat wanneer de bewoners het "werk" gaan doen er meer rekening gehouden moet worden met bewoners-wensen.

"Mede-beheer is méér dan praten over gemeentelijke plannen", zodat het artikel wordt afgesloten met een pleidooi voor samenwerking.

Afgezien van de puur "bestuurlijke" optiek - die men natuurlijk een tijdschrift als Binnenlands Bestuur niet kwalijk kan nemen - zijn het de niet besproken zaken, die maken dat Drs. v.d. Laan en Ir. G. Geerken op zo'n fijne samenwerking uit kunnen komen.

Allereerst treft pijnlijk dat zij vanuit een valse (want uitsluitend budgettaire) pragmatiek geen woord wijden aan het werkgelegenheids-vraagstuk. Behalve de opmerking dat de loonkosten "al gauw zo'n zeventig tot tachtig procent voor hun rekening nemen" komt hiervan niets in het vizier. Geen woord over het wegdrukken van reguliere werkgelegenheid en hoe de negatieve effecten daarvan moeten worden opgevangen. Geen woord ook over het feit, dat het juist bij uitstek plantsoenen-diensten zijn die in een behoorlijk aantal gevallen een stuk "sociale" werkgelegenheid bieden aan overal elders in het arbeidsbestel moeilijk te plaatsen krachten. Met andere woorden, het "maatschappelijke prijskaartje" ontbreekt.

Op de tweede plaats wordt m.b.t. de vooronderstelde belangenovereenstemming tussen de "burgers inschakelende" gemeente en de bewoners uitsluitend een "massage-tip" gegeven: stel je niet als "baas" op (al ben je het wel), maar ga "soepel samenwerken". Ook hier ontbreekt - nog afgezien van andere complicaties - echter het "prijskaartje". Wie zegt dat bewoners(groepen) bereid zijn om duurzaam gratis andermans tuintje te wieden? Als ze niet helemaal gek zijn, zullen ze a. in juridisch opzicht eisen stellen en b. financieel (in de zin van direct merkbare kosten-verlagingen, dan wel in de zin van vergoedingen voor verrichte arbeid).

Door genoemde aspecten over te slaan, worden bezuinigings-motief en de wens van bewoners tot meer zeggenschap over de eigen woonomgeving met een gevaarlijke gemakzucht tot een en hetzelfde verklaard.

HAAGSE VOORJAARSNOTA, AFBRAAK VAN HET OPBOUWWERK

Het College van B. & W. heeft haar bezuinigingseieren uitgebroed en de resultaten aan den volke vertoond.

228 miljoen bezuinigen, 1600 arbeidsplaatsen weg bij de gemeente Den Haag.

Het College, bestaande uit wethouders van V.V.D., P.v.d.A. en C.D.A., heeft daarbij gemeend alvast voor § 56 miljoen konkreet in te vullen in het kader van non-prioriteiten. In deze prioriteitenstelling is het opbouwwerk voor 7 ton aangeslagen; in de toelichting wordt dit als volgt gemotiveerd: "Gezien de ondersteuning die bewonersorganisaties op titel van samenlevingsopbouw blijven genieten, kan deze functie in niet-stadsvernieuwinggebieden mede afgewogen tegen andere prioriteiten afgebouwd worden".

Welke deze prioriteiten zijn vermeldt de toelichting echter niet. Naast deze 7 ton wordt het opbouwwerk minimaal in de periode '82-'87 voor nog eens § 1,3 miljoen gebrandschat, totaal bijna 50% van de totale begroting of minimaal 24 formatieplaatsen. Naast het opbouwwerk wordt het buro wijkkon-taktambtenaren opgeheven en de sociaal begeleiders stadsvernieuwing ge-decideerd.

De richting, die het College voorstaat is tweeduidig: alle bezuinigingen van rijkswege worden rechtstreeks "vertaald" op gemeentelijk niveau, daarnaast wordt van de gelegenheid gebruik gemaakt om elementen die niet passen binnen het Collegebeleid op te ruimen. Daarbij gaat het niet meer om efficiënte, betere afstemming van voorzieningen etc; het kapmes wordt rücksichtlos gehanteerd.

Een week vóórdát de Voorjaarsnota openbaar werd, was het opruimingsplan w.b. het opbouwwerk al in diverse wijken uitgelekt. Eenstemmig werd door de bewonersorganisaties, die bijna allemaal op een inderhaast belegde vergadering aanwezig waren, besloten om zich tot het uiterste te verzetten tegen "de teruggang naar de jaren van de onmondigheid". Als schot voor de boeg werd 2 dagen later het buro wijkaangelegenheden bezet, 's middags trok men massaal naar een raadscommissie-vergadering, waar net een nota met mooie plannen voor de inspraak werd behandeld; plannen die door de vergaande bezuinigingswoede nooit uitgevoerd kunnen worden.

De woede van de aanwezige bewoners werd nog eens vergroot toen de raadscommissie weigerde over de uitgelekte plannen te praten. Het "wij weten van niets" was eenstemmig, alleen de vertegenwoordigster van Links Den Haag begreep iets van wat de bewoners bezielde, toen de commissie gewoon door wilde vergaderen, nam zij uit protest op de publieke tribune plaats. Inmiddels zijn de toen uitgelekte plannen bevestigd in de uitgebrachte Voorjaarsnota.

De harde lijn die het College wil volgen bij haar rampenplan d.w.z. zo min mogelijk bewonersorganisaties en andere belanghebbenden de gelegenheid geven zich te uiten over deze plannen, vinden we terug in het z.g. spoorboekje voor behandeling: slechts 2 raadscommissies nl. Algemeen bestuur en Financiën, praten over de nota, op 2 mei moet het hele verhaal in de gemeenteraad ter besluitvorming komen. Dat betekent dat de z.g. adviescommissies buiten spel gezet zijn, m.n. de commissie Wijkaangelegenheden en de Stedelijke Commissie Opbouwwerk (ex. art. 61 eie.).

De grote vraag, die er op dit moment ligt, is of de raadsfrakties zich zonder discussie neerleggen bij dit bezuinigingsverhaal. De voortekenen zijn

in ieder geval ongunstig; veel ruimte om te schuiven in het voorstel is er niet; iedere verandering zal leiden tot aantasting van het principe van de sluitende begroting en dat is een heilige politieke koe, waar alles aan ondergeschikt is in deze voorjaarsnota.

Chris Parlevliet

LIMBURGS PLATFORM WAO/AWW GROEPEN REAGEERT AFWIJZEND OP REGERINGSPLANNEN

Het Limburgse Platform van WAO/AWW-groepen en gehandicaptenorganisaties is één van de drie regionale verbanden die voor de tijd van drie jaar door het ministerie van WVC worden gesubsidiëerd om in een onderlinge samenwerking prioriteiten te stellen en problemen aan te pakken. Dat kunnen problemen zijn met uitvoeringsorganen of de Gemeenschappelijke Medische Dienst, problemen met gemeenten of met de plaatselijke welzijnsinstellingen of bijvoorbeeld problemen wat betreft de slechte toegankelijkheid en bereikbaarheid van woning en woonomgeving. De subsidie wordt gegeven in het kader van het landelijk WAO/AWW-ontwikkelingsproject (zie M.O. nummer 1) en kan ook worden aangewend om initiatieven te ontwikkelen om arbeidsongeschikten weer een waardige plaats in de samenleving te garanderen. Behalve in Limburg zijn er vergelijkbare samenwerkingsverbanden in Friesland (M.O. 4) en Rotterdam (M.O. 6).

Het Limburgse Platform ontleent haar bestaansrecht aan de grote problemen waarmee de arbeidsongeschikten en gehandicapten in die provincie te maken hebben. Het percentage arbeidsongeschikten is schrikbarend hoog, ondermeer nog steeds ten gevolge van de mijnsluitingen in Zuid-Limburg, waarvoor géén vervangende werkgelegenheid gekomen is. In de provincie Limburg zijn méér dan 70.000 WAO/AWW-uitkeringsgerechtigden en dat is méér dan 9%! Hiervan zijn ongeveer 30% vrouwen. Hun problemen zijn de laatste maanden sterk toegenomen door allerlei maatregelen en bezuinigingen van de overheid. Velen van hen zijn door het bevroren en de inhouding op hun uitkering onder de bijstandsnorm gekomen. Dit wordt nog eens versterkt door allerlei beperkingen op de medische voorzieningen waarvan zij gebruik moeten maken. Het bekendste voorbeeld is de eigen bijdrage van een rijksdaalder per medicament. Maar ook de noodzakelijke aanpassingen van de woning; de voorzieningen om als een volwaardig burger in de samenleving te kunnen leven, worden aangetaast.

Op een begin maart gehouden Limburgse WAO-dag kwamen 250 deelnemers (st)ers uit de gehele provincie bijeen om samen in een aantal groepen te discussiëren over:

- * bezuinigingen en het gemeentelijke beleid
- * beleid van GAK/GMD ten aanzien van keuringen en afschatten
- * positie van vrouwen in de WAO/AWW
- * positie van anderstalige WAO/AWW-(st)ers
- * bezuinigingen in de gezondheidszorg
- * belang van samenwerking
- * beeldvorming in de samenleving over WAO/AWW en solidariteit tussen werkenden en "niet"-werkenden.

De dag werd ook benut om contacten te leggen of te vernieuwen door WAO/AWW-(st)ers onderling en de vele verschillende plaatselijke belangen-

groepen. De resultaten van de dag zullen hun weerslag vinden in de activiteiten van het Platform in de komende tijd.

Enkele concrete resultaten van de dag zelf waren:

- de afspraak om met de vrouwen in de WAO/AAW verder te gaan praten over de vorming van een vrouwen-overleg van WAO/AAW-sters in Limburg
- een protest-telegram naar Regering en Tweede Kamer over de op die dag uitgelekte voornemens van staatssecretaris De Graaf om de uitkeringen nog verder aan te tasten en de duur van de WAO-uitkeringen te beperken.

Communiqué

De Limburgse WAO-dag werd afgesloten met het volgende communiqué:

"De werkgroep van deze dag vraagt van de 250 aanwezigen, in vergadering bijeen, de volmacht om vandaag vanuit de Limburgse WAO-dag in Reuver, sterk afwijzend te reageren op de genomen en voorgenen maatregelen van de Regering.

Zeker de voorstellen van staatssecretaris De Graaf, zoals nu bekend gemaakt, nl. het terugbrengen van de 'oude' WAO-uitkeringen naar 75%; de nieuwe WAO-uitkeringen meteen naar 70% en de bovenmodale uitkeringen naar 60%. En daarbij dan nog de voorgestelde beperking van de duur van de WAO tot maximaal 5 jaar.

Dit, naast alle genomen maatregelen tegen de uitkeringen en tegen de belangen van de WAO-AAW-ers, gehandicapten en andere uitkeringsgerechtigden.

De nu voorgenen maatregelen van De Graaf zijn een onaanvaardbare aanslag op de menswaardige ontplooiing van ons allen hier aanwezig. Wij nemen met klem afstand van die mensen, waarvan wij dachten dat zij onze belangen zouden behartigen.

Met name:

- de ontoelaatbare verhoging in de AWBZ
 - de eigen bijdrage per medicament
 - de afbraak van het voorzieningen-pakket
 - de onrechtvaardige manier van afschatten, duidelijk door de onduidelijke bureaucratie, waarvan vooral vrouwen het slachtoffer worden
 - de verdere afbraak van het inkomen, waarbij het recht op een zelfstandige uitkering voor vrouwen dreigt te verdwijnen
 - het afbreken van subsidiemogelijkheden voor de minst draagkrachtige groepen zoals Gehandicaptenorganisaties en de Arbeidsongeschikten Samenwerkingsorganisatie Limburg (A.S.L.) en de plaatselijke WAO/AAW-belangengroepen
 - de afbraak van voorzieningen waarvan juist uitkeringsgerechtigden afhankelijk zijn, zoals buurthuizen, wijkcentra, en dergelijke
- hebben tot resultaat dat de zieke WAO/AAW-(st)er en gehandicapte nog zieker wordt en daardoor helemaal afhankelijk wordt en terugverwezen wordt achter de geraniums."

Voor een uitgebreid verslag van de WAO-dag (f 5,--) en verdere informatie over het Platform kan men terecht bij: Platform van WAO/AAW-groepen en Gehandicaptenorganisaties in Limburg, Klinkenberg 22, 6231 BD Rothem-Meerssen.

SAMENWERKINGSVERBAND VOORLICHTING OVER OPBOUWWERK GAAT VAN START

Binnenkort zal het Samenwerkingsverband "Voorlichting over opbouwwerk" van start gaan. Het voorstel tot dit samenwerkingsverband was opgenomen in het totale setje van mogelijke samenwerkingsverbanden dat eind najaar 1982 naar de plaatselijke instellingen ging. Eerste - en voorlopig enige - oogmerk is het uitbrengen van een leesbare voorlichtings-brochure over "opbouwwerk", welke benut kan worden t.b.v. bewoners-groepen, gemeenteraadsleden en -ambtenaren, alsook t.b.v. voorlichtings-doelen in de richting van andere relevante organisaties.

Als eerste aangrijpings-punt werd voorgesteld de tekst over opbouwwerk, die benut werd door het Nationaal Comité Europese Stadsvernieuwings-campagne. Zoals aangekondigd zal de te volgen werkwijze "schriftelijk" zijn, d.w.z. dat de deelnemers op rondgezonden opzetjes en concepten schriftelijke commentaren en aanvullingen leveren. Uiteindelijke redactie en secretariaat van het Samenwerkingsverband worden behartigd door Jan Mul (Nimo) en Wil van de Leur (Platform Opbouwwerk). De beoogde productie-tijd van de brochure bedraagt plm. drie maanden. Alsnog geïnteresseerde plaatselijke opbouwwerk-(st)ers - buiten wie zich al aanmeldde - kunnen zich nog (schriftelijk) opgeven bij het Platform.

REORGANISATIE SAMENWERKINGSVERBAND LOKALE WERKGELEGENHEIDSVRAAGSTUKKEN

Op de vergadering van 8 maart j.l. heeft het Samenwerkingsverband besloten tot een andere werkwijze. Door de grote belangstelling voor het samenwerkingsverband bleek de informatie-uitwisseling op de bijeenkomsten te veel tijd in beslag te gaan nemen. De nadruk komt nu te liggen op een viertal (op jaarbasis) thema-bijeenkomsten, waarbij ook nadrukkelijk tijd wordt vrijgehouden voor onderlinge, informele informatie-uitwisseling (markt-functie), terwijl daarnaast een schriftelijke uitwisseling van relevante informatie (waaronder over de voortgang van de plaatselijke projecten) wordt opgezet. De vijf door het Ministerie van WVC plaatselijke ontwikkelings-projecten zullen daarnaast nog geregeld gemeenschappelijke werkbijeenkomsten houden. De in en door deze opbouw-projecten ontwikkelde informatie komt ook ten goede aan het totale samenwerkingsverband. De medewerking van Nimo, Platform en NOW aan (de onderdelen van) het samenwerkingsverband wordt normaal voortgezet.

PLATFORMS ARBEIDSONGESCHIKTENORGANISATIES SCHRIJVEN TWEDE KAMER OM "HOORZITTING"

Op haar vergadering van zaterdag 12 maart heeft het landelijk samenwerkingsverband van regionale platforms van arbeidsongeschikten-organisaties besloten een brief te schrijven aan zowel de Kamercommissie van Sociale Zaken, als aan de Voorzitter van de Tweede Kamer. Gevraagd wordt om een Hoorzitting vanwege de uiterst verontrustende plannen, die onlangs Staatssecretaris De Graaf over het sociale verzekerings-stelsel ontwikkelde.

De platforms stemden voorts in met een verzoek aan het Ministerie van Sociale Zaken t.b.v. de aanstelling van een opbouwwerkster. Deze zal voornamelijk een bijdrage moeten leveren aan de versterking van de positie van arbeidsongeschikte vrouwen binnen de groepen en organisaties, maar ook in het samenspel van de regionale platforms. Daarnaast zal zij ook bijzondere aandacht kunnen besteden aan de (beleidsmatige) gang van zaken rond de materiële belangen van vrouwen "in de WAO".

KONSEPT VERKEERSVEILIGHEIDSPAN IS UIT

Onlangs is door het Ministerie van Verkeer en Waterstaat een konsept verkeersveiligheidsplan uitgebracht, dat een grote hoeveelheid beleidsvoor-nemens inzake de verbetering van de verkeersveiligheid omvat. Het - ook inter-departementaal geïnspireerde - plan omvat o.m. het voornemen tot het mogelijk maken van een experimenteel samenwerkingsverband van een aantal verkeersveiligheids-organisaties (als Stop de Kindermoord), Nimo en Platform Opbouwwerk ter verbetering van de ondersteuning en informatie van lokale initiatieven en aksies op verkeersveiligheidssterrein.

Omdat bewoners-organisaties en plaatselijk opbouwwerk zeer veelvuldig met verkeersveiligheids-vraagstukken gekonfronteerd worden, al dan niet ingebed in bredere leefbaarheids-vraagstukken, lijkt het niet onbelangrijk op dit konsept plan te reageren.

Het Platform Opbouwwerk verzoekt dan ook de instellingen opmerkingen en inzichten m.b.t. dit konsept plan aan het secretariaat in te zenden. Daarbij wordt allereerst gedacht aan degenen die enige tijd geleden in het kader van het Samenwerkingsverband Verkeersveiligheid meegewerkt hebben aan de tot standkoming van de bundel "Bewoners en Verkeer, een aantal plaatselijke ervaringen", maar ook de reacties van anderen zijn uiteraard welkom. Zoals altijd "dringt de tijd", want de Staatssecretaris van Verkeer neemt aan dat de reacties vóór 1 mei binnen zijn.

Het konsept plan is verkrijgbaar bij het Ministerie van Verkeer en Waterstaat.

Inlichtingen: Ministerie van Verkeer en Waterstaat, tel. 070 - 747474.

COÖPERATIES - BETAALBAARHEID VAN HET DAGELIJKS LEVEN

Het Platform Opbouwwerk is bezig met het uitwerken van een aantal ideeën over vormen van zelfbeheer op buurt en wijknivo. De eerste aanzet hier-toe werd gegeven op de studiedag die het Platform vorig jaar september organiseerde. Gekonstateerd werd dat vragen omtrent de problematiek van de betaalbaarheid van het dagelijks leven zich steeds heviger aandienen. Was tien jaar geleden bijvoorbeeld stadsvernieuwing in zijn algemeenheid een "must" en vaak direkt afgedwongen door bewonersorganisaties, nu is het veeleer zo dat men er zich vanuit bewonerskant tegen verzet omdat stadsvernieuwing onbetaalbaar dreigt te worden.

De positie van het opbouwwerk tekent zich in twee hoofdlijnen af, name-lijk:

1. Ondersteuning aan bewonersgroepen bij hun poging invloed uit te oefenen op politieke en overheids beslissingen.
2. Ondersteuning van initiatieven van bewonersgroepen om zaken die van invloed zijn op de eigen economische positie meer in eigen hand te nemen.

Eén van de mogelijkheden voor dat laatste is de ontwikkeling van eigen kollektieve beheersvormen in buurt en wijk.

Op basis van bovenstaande heeft het Platform een drietal werkvarianten ontwikkeld die onafhankelijk van elkaar zijn, maar wel direkt met elkaar te maken hebben. Het eerste heeft betrekking op een onderzoek dat ver-werkt zal worden door de Erasmus universiteit. Dit spitst zich toe op het ontwikkelen van een model voor een proefproject waarin o.a. aandacht besteed wordt aan voorwaarden, makro- economische konsekwenties, vor-men van marktonderzoek, de gewenste organisatiegraad, financiële konsekwenties en zeggenschapsverdeling. Dit onderzoek moet in beginsel een

antwoord geven op de vraag welke economische functies zich lenen voor zelfbeheer op buurt en/ of wijkniveau en hoe e.e.a. zich verhoudt tot makro-economische structuren. Omdat dit allemaal nog redelijk abstract is, is besloten om:

- a. deze studie onder te brengen in een samenwerkingsverband bestaande uit geïnteresseerde opbouwwerkers. Zij kunnen tussentijdse resultaten toetsen en bespreken aan de hand van hun eigen ideeën.
- b. te zoeken naar mogelijkheden voor meer concrete introductie vari-

Eén van die mogelijkheden krijgt vorm in de uitgave van een M.O. themanummer. De bedoeling is om een aantal coöperatievormen uit de derde wereld te analyseren en voor publikatie geschikt te maken, alsook enkele voorbeelden te geven van coöperatie-vormen in Nederland. Daarmee wordt beoogd de lezer een spiegel van mogelijkheden voor te houden. Voor de produktie van het themanummer is een werkredactie samengesteld uit mensen die uit hoofde van hun functie of vanuit interesse redelijk ingevoerd zijn in het coöperatie-gebeuren, zowel in de derde wereld als in Nederland. Na verschijning van dit themanummer wil het Platform een studiedag organiseren waar ook andere deskundigen worden uitgenodigd.

Om op korte termijn tot zekere voorbeeld-werking te komen wil het Platform op bescheiden schaal een concreet projekt aan pakken, dat betrekking heeft op vier of vijf verschillende lokaties.

Op dit moment wordt een aantal voorbeelden ontwikkeld die zullen worden getoetst op economische haalbaarheid.

Uitgangspunten hierbij zijn:

1. de coöperatie moet economische transakties omvatten en de deelnemers voordelen bieden.
2. het projekt moet met betrekkelijk eenvoudige middelen gerealiseerd worden (d.w.z. met weinig investeringen in geld en menskracht).
3. het projekt moet niet afhankelijk zijn van allerlei soorten van overheids subsidie.

Kortom: een veelheid van ideeën en een aanzet tot concrete uitwerking.

*Inl.: Bart Lammers of Jur de Haan,
Platform Opbouwwerk, tel. 070-521354*

UITWISSELING VAN HULPMIDDELEN

De leden van het samenwerkingsverband "Uitwisseling van hulpmiddelen" zijn onlangs voor de eerste maal bijeen geweest. Zowel in de voorwaardescheppende en kontrolerende sfeer, als in de werkuitvoering wordt door opbouwwerkers nogal eens het befaamde wiel uitgevonden. Daarom wil het samenwerkingsverband een uitwisseling van hulpmiddelen bewerkstelligen, zodat (bijv. ook kleinere) instellingen kunnen profiteren van elders ontwikkelde produkties. Te denken valt aan opzet en werkmodel teambesprekingen, criteria voor de inzet van opbouwwerk, buurt- en wijkidsen, voorlichtingsmateriaal over het opbouwwerk zelf of specifiek voorlichtingsmateriaal voor groepen, werkverslagen, jaarverslagen, enz., enz. Het is niet de bedoeling om tot een complete standaardisatie van hulpmiddelen te komen. Voorlopig wordt als eenmalig experiment aan de instellingen gevraagd om een "greep in het archief" te doen en terzake relevant materiaal aan de leden van het samenwerkingsverband te zenden. Een selectie daaruit zal in de vorm van een reeks korte beschrijvingen in een verzamelboek worden opgenomen. Verder is het de bedoeling om een algemene analyse van het binnengekomen materiaal te maken en om "eruit springende" hulpmiddelen wat meer aandacht te geven in het mededelingenblad.

*Inl.: Charlotte Kisp,
Platform Opbouwwerk, tel. 070-521354*

GROEIENDE STEUN VOOR KLEINSCHALIG ONDERNEMEN

Er is een golf van nieuwe bedrijvigheid. Dat wordt bemerkt in de traditionele ondernemerswereld. De V.N.O.-actie "wordt je eigen werkgever" en adviesburo's als "Job Creation" krijgen veel respons. Waar de groeiende belangstelling om voor jezelf te beginnen misschien nog meer opvalt is in de kring van het kleinschalig ondernemen. Bij mensen die kiezen voor maatschappelijk zinvolle arbeid en die meer de kwaliteit van werk en produkt voor ogen hebben dan de kwantiteit. Die zuinig willen zijn met energie en grondstoffen en voorkeur geven aan werken in zelfbeheer. Ieder die op die manier aan de slag wilde ondervond een aantal jaren geleden veel problemen. De officiële ondernemerswereld toonde geen begrip en banken twijfelden aan kredietwaardigheid. Tegenwerking en verdrukking hebben hun effect echter niet gemist. Het lot is in eigen hand genomen en zowel landelijk, regionaal als lokaal groeit en bloeit de kleinschaligheids beweging.

Stichting MeMo

MeMo staat voor Mens en Milieuvriendelijk Ondernemen. De Stichting is in 1976 opgericht. Zij verstrekt adviezen aan mensen die een memobedrijf willen beginnen of zijn begonnen en verleent verzekeringsbemiddeling. De bekendheid van de memobedrijven en produkten wordt bevorderd evenals de organisatie van de memobeweging. Daarnaast wordt er financiële hulp gegeven, welke sinds eind 1982 is ondergebracht in de vereniging MeMo-MUNT. Binnen MeMo-MUNT, waarvan zowel geldgevers als geldnemers lid zijn, worden kredieten tot maximaal \$ 15.000,-- verstrekt. Wanneer de financiële behoefte groter is wordt hulp verleend om bij Triodosbank, NMB of via andere wegen het krediet aangevuld te krijgen. De MeMo bedrijfsgids en de MeMo krant zijn enkele uitgaven van de Stichting. Veel meer lektuur is te vinden in het infowinkeltje. Wie daar rond wil kijken of meer info wil kan terecht op Damrak 37, Amsterdam - 3 minuten vanaf 't Centraal Station - tel. 020 - 268294. Er bestaat echter veel kans, dat je dichter bij huis terecht kunt nu op meer dan twintig plaatsen de memobeweging een eigen gezicht krijgt.

De kleinschaligheidsgroepen

Zij ontstaan meestal doordat een aantal plaatselijke memobedrijven daartoe het initiatief neemt. De eerste contacten groeien niet zelden uit tot hechtere samenwerkingsverbanden want samen is het eenvoudiger om b.v. beginners uit de startblokken te helpen, ideeën vorm te geven en je te presenteren aan de "gewone" maatschappij. In Rotterdam kwam men zo tot oprichting van "Federatie 't Buskruit" en in Nijmegen tot het SNAK, Stichting Nijmeegs Adviesburo Kleinschaligheid. Een wat andere ontstaansgeschiedenis kent het Buro Kleinschalig Werk Tilburg. Daar waren het subsidies die maakten, dat twee jaar geleden enkele beroepskrachten, waaronder een ekonoom en een jurist aan het werk gezet konden. Ongeveer 100 mensen vonden dankzij BKW tot nu toe een volwaardige baan en de verantwoordelijke wethouder is over werkwijze en resultaat dan ook dik tevreden. Dat staat te lezen in de onlangs door BKW gepubliceerde krant Vrij Baan, die door haar informerend en motiverend karakter wordt aanbevolen aan wie plaatselijk het kleinschalig werk wil promoten. Iedere kleinschaligheidsgroep heeft haar eigen manier van werken maar

centraal staat het stimuleren en ondersteunen van memobedrijven d.m.v. advieswerk, publiciteit, informatie-uitwisseling, festivals, cursussen en onderzoek.

De 17 bestaande groepen staan hieronder afgedrukt. In oprichting zijn groepen in Roosendaal, Dordrecht, Oss, Vlissingen en Venlo. Samen vormen zij en Stichting MeMo het Landelijk Overleg Kleinschaligheidsgroepen. Zij verdiepen zich o.a. in vestigingsproblematiek, kwaliteitsverbetering van het advieswerk, het werken met behoud van uitkering en het coördineren van onderzoek.

Opbouwwerkers

Voor opbouwwerkers, die aandacht besteden aan de sociaal economische situatie en de ontwikkeling van lokale projecten, zowel bedrijfsmatig als dienstverlenend kan samenspel met een kleinschaligheidsgroep stimulerend werken. Begrip voor de maatschappelijke doelstellingen en de eigen indenteit van de memobeweging is echter voorwaarde voor het welslagen van het samenspel. Op een burokratische aanpak loopt men stuk evenals op hulp vanachter een loketje. Dat is maar goed ook wan het kan anders. Dit laatste kan een reden te meer zijn voor opbouwwerkers een steentje bij te dragen aan de totstandkoming van een kleinschaligheidsgroep daar waar deze nog niet bestaat.

Greet Hettinga

ADRESSEN KLEINSCHALIGHEIDSGROEPEN

Tilburg

Buro Kleinschalige Werkprojecten en Federatie Experimentele Werkprojecten (FEW), Goirkestraat 177, 5046 GH Tilburg, tel. 013-422343/426300

Rotterdam

Advies Kollektief Ver.Federatie 't Buskruit, Burg. Hoffmanplein 10, 3071 XJ Rotterdam, tel.010-131170

Deventer

Stichting Het Betere Werk Koerselmanweg 6, 7435 PH Okkenbroek, tel.05705-429

Havelte

Stichting Het Betere Werk p/a Overcinge, 7971 RC Havelte, tel. 05214-1541

Boxtel

MeMo-Boxtel, Apollopad 25, 5283 KE Boxtel, tel. 04116-76885

Groningen

p/a De Groenwinkel, Oude Kijk in 't Jatstraat 62, 9712 EL Groningen, tel. 050 - 140140

Amsterdam

STEW, Stadhouderskade 130, 1074 EW Amsterdam tel. 020 - 765111

Eindhoven

De STOK, Postbus 4647, 5601 EP Eindhoven

Utrecht

Kollektieve Ontwikkelingsmaatschappij (De KOM), Oude Gracht 322 bis, 3511 PL Utrecht, tel.030-322292

Den Haag

Stichting Schep je Eigen Werk, Postbus 13510, 2501 EM Den Haag tel.070-458987/890273

Nijmegen

Stichting Nijmeegs Adviesburo Kleinschaligheid (SNAK), Graafseweg 67, 6512 BR Nijmegen, tel.080-233044

Oosterhout

Vereniging 'Werk met Zin', Schapendries 207, 4901 HN Oosterhout, tel. 01620-54208

Veendam

Stichting De Wanne, Postbus 33, 9640 AA Veendam, tel. 05987-17143

Koudum

Kleinschaligheidsgroep Friesland, p/a Geert Brijder De Snakke 3, 8723 BS Koudum, tel. 05142-2350

Twente

Vereniging 'Natuurlijk', Floresstraat 40, 7556 TD Hengelo, tel. 05410-20169 en 074-427590

Arnhem

Bureau 'Klein Werk', Agnietenstraat 170, 6822 JZ Arnhem, tel. 085-432717

Breda

AKB, p/a V.D.Verschuren, Achterom 92, 4811 LY Breda, tel. 076-144249

DORPSBELANGEN, EEN A-POLITIEK GEMEENTERAADJE IN BIDDINGHUIZEN

Biddinghuizen, één van de drie dorpen van de gemeente Dronten, ligt in Oostelijk Flevoland. Het dorp heeft iets meer dan 4.000 inwoners en is omgeven door agrarische bedrijven. De bevolking vindt in alle geledingen haar bestaansrecht, kent veel forensen en is een afspiegeling van de gemiddelde bevolking van de wat grote plattelandsstad. Politiek gezien is de bevolking verdeeld over CDA, PvdA, VVD en enkele christelijke groeperingen. Ook hierin zijn geen grote verschillen merkbaar met het landelijk gemiddelde. Een normaal dorp met een normale bevolking in een nog jonge gemeente.

Het gemeentebestuur heeft echter een deel van haar taken in de dorpen uitbesteed aan de Vereniging Dorpsbelangen. Daar komen we nog op terug. Eerst iets over de totstandkoming van Dorpsbelangen.

De vereniging is - direkt na de drooglegging - begonnen als een soort "oranjevereniging" met het organiseren van feesten tijdens Koninginnedag. Ze is uitgegroeid tot een vereniging waarvan 85% van de inwoners lid is, met een bestuur van 12 personen en zo'n 50 à 60 commissieleden die beheerfuncties voor het gemeentebestuur waarnemen.

Het bestuur wordt tijdens 2 jaarvergaderingen gekozen uit alle lagen van de bevolking. Het stelt onderling de functies vast.

Het huidige bestuur bestaat uit 5 vrouwen en 7 mannen, variërend van agrariërs tot mensen uit het bedrijfsleven, ambtenaren, onderwijzers, werkende vrouwen, huisvrouwen enz.

Echt een doorsnee van de bevolking. Die doorsnee ziet men ook in hun politieke overtuiging. Politiek wordt echter niet bedreven in Dorpsbelangen of men zou het 'politiek in het belang van het dorp' kunnen noemen. Linkse en rechtse politieke meningen vinden elkaar in een eensluidend besluit naar buiten.

Het bestuur vergadert zo'n 20 keer per jaar. Ieder bestuurslid heeft zijn toegewezen commissies, waaraan hij/zij gemiddeld 2 à 3 avonden per week besteedt.

Wat doet zo'n vereniging Dorpsbelangen?

In de naam is reeds verweven dat Dorpsbelangen opkomt voor de belangen van het dorp. Gemeentebesturen hebben de neiging om dorpen die bij een gemeente horen in de vergeethoek te drukken. Het alert blijven tegen deze situatie is een belangrijke taak. In het bestuur van Dorpsbelangen is dan ook altijd een vertegenwoordiger van het gemeentebestuur aanwezig, om de lijnen naar het gemeentebestuur zo kort mogelijk te houden. Deze vertegenwoordiger kan veel zaken op het gemeentehuis uitzoeken en doorgeven. Een zeer gezonde vorm van samenwerken. Een stem heeft de vertegenwoordiger van het gemeentebestuur overigens niet in het bestuur van Dorpsbelangen.

De taken van Dorpsbelangen zijn te verdelen naar:

1. Gemeentelijke taken:

- het beheren van een multi-funktioneel centrum
 - het beheren van een gemeentelijk zwembad
 - het beheren van een dierenpark
 - het beheren van kinderspeelplaatsen
- e, zitting hebben in diverse gemeentelijke commissies zoals o.a.:

Meerpaalkommissie (een commissie die zich bezig houdt met het beheer van de Meerpaal), SSKW, Stichting Welzijn, uitgifte gemeentelijke jaarlijkse gids, overlegorgaan winkeliers-gemeente-dorpsbelangen, dodenherdenking, uitgifte gelden voor kunst in dorpen, bouw nieuwe gemeentehuis, enz.

(Dorpsbelangen wordt vaak overstroomd met aanvragen voor het zitting nemen in allerlei commissies).

2. Dorps-taken:

- a. Het organiseren van jaarlijkse festiviteiten: Koninginnedag, fietsvierdaagsen, Low-land spelen, Midzomeravondfeest, St.Nicolaasfeest, feestweek (3 dagen in juni), toneelavond, enz.
- b. Werkgroep Wonen. De voorzitter van deze werkgroep heeft zitting in het bestuur van dorpsbelangen. De werkgroep houdt zich bezig met de kwaliteit van het wonen: huizenbouw, verkeersveiligheid, verkeersdrempels, hondpoep, kinderspeelplaatsen, parkeerplaatsen, politie en alles wat met fijn wonen en woongenot te maken heeft.
- c. Home-team vertegenwoordiging. Een afgevaardigde van het bestuur maakt vergaderingen mee van de medische staf in Biddinghuizen. Hij is er alleen bij als niet-medische problemen besproken worden, zoals bereikbaarheid van het gezondheidscentrum en van de apotheek, vervoer naar ziekenhuizen, enz. Als er problemen bij Dorpsbelangen binnenkomen worden deze met het home-team besproken.
- d. Vertegenwoordiging van bejaarden. Besproken worden o.m. huisvestingsproblemen, wel of geen stoepen, het organiseren van vervoer.

De gemeentelijke taken, die voornamelijk het beheer van gemeentelijke instellingen inhouden, worden uitgevoerd door bestuursleden. Ze stellen b.v. badmeesters aan, schoonmaaksters, cassières enz. Over het reilen en zeilen van deze instellingen wordt verantwoording afgelegd. Twee maal per jaar worden in een vergadering met het gemeentebestuur bepaalde taken bijgestuurd of veranderd.

De jaarvergaderingen die door Dorpsbelangen gegeven worden voor de leden, worden door zo'n 50 - 100 personen bezocht. Bij 'hot items' zijn er wel eens 600 personen geweest. Zo'n 'hot item' was de vestiging van een strafgevangenis in Biddinghuizen. De massale opkomst van de bevolking geeft dan iets dreigends, wat goed is opgemerkt door het aanwezige gemeentebestuur. De vestiging in Biddinghuizen is dan ook voorlopig van de baan.

Het initiatief van Dorpsbelangen om een weekkrant uit te geven voor verenigingen is ook een geslaagd experiment. De 64e editie is inmiddels uitgekomen en iedere week blijft deze verschijnen. Verenigingen kunnen hierin tegen geringe kosten hun wekelijkse informatie kwijt en zo is Biddinghuizen redelijk 'verlost' van allerlei treurig uitzienende blaadjes. Nu hoeft niet diverse mensen achter elkaar brievenbussen met goedbedoelde troep vol te gooien.

Ook Dorpsbelangen kan zijn nieuwtjes die kenbaar gemaakt mogen worden hierin kwijt. De vergaderingen van Dorpsbelangen zijn nl. niet openbaar. Die van zijn werkgroep Wonen wel, omdat de daarin te behandelen problematiek rechtstreeks met de inwoners wordt besproken.

Dorpsbelangen is ook verenigd in de Federatie van de 3 Dorpsbelangen. Deze federatie probeert zoveel mogelijk eenzelfde standpuntbepaling in te nemen bij gemeentelijke beslissingen die belangrijk zijn voor Dorpsbelangen. Verder verzorgt de Federatie een brochure bij festiviteiten die van gezamenlijk belang zijn.

Waar doen ze 't van?

Jaarlijks ontvangt Dorpsbelangen een subsidie van § 1,25 per inwoner, waar alles van betaald moet worden. Vergaderzaalkosten, festiviteiten, dierenparkvoerders, activiteiten, en noem maar op. De bewoners betalen § 7,50 per gezin.

U begrijpt, geen vetpot. Het halveren van de subsidie, wat een gemeentelijk voorstel aan 't worden is, haalt de animo er straks helemaal uit. De medewerkers krijgen er niets voor, dus zal het een hele toer worden voldoende bestuursleden te houden.

Idealisme, hart voor een dorp, tijd voor de medemens, zijn volgens ons de drijfveren om gemiddeld 10 uur per week op te offeren. Ik hoop dat deze motivatie niet door 'puur bezuinigen' de grond ingeboord zal worden.

*G. Bartelds
Dorpsbelangen Biddinghuizen
Dreef 34, 8256 AW Biddinghuizen.
Tel. 03211-1523.*

SPECIAL OVER VROUWEN EN OPBOUWWERK

Het Werkcentrum Opbouwwerk Zuid-Holland heeft een special uitgebracht over de eigen kijk, de aandachtsvelden en manier van werken die vrouwen in het opbouw- en buurtwerk aan het ontwikkelen zijn. De special omvat 40 pagina's en kost § 7,50 (inkl. porto).

*Te bestellen bij: Werkcentrum Opbouwwerk Zuid-Holland, Singel 272, 3311 HK Dordrecht. Tel. 078-141443/131595.
Girorekening: 35 33 198.*

OVERZICHT PUBLIKATIES EN A.V.-PRODUKTIES

De RAJA-Drenthe, een provinciaal ontwikkelingsinstituut op het terrein van sociaal-kulturele aangelegenheden, heeft een overzicht gemaakt van projektverslagen, werkpublicaties, thema-uitgaven en audio-visuele produkties op de vier terreinen waarop de RAJA werkzaam is:

- werk-werkloosheid (experimentele werkprojekten, vrijwilligersvakature-banken, mensen-zonder-werk-projekten, enz.)
- welzijnswerk-onderwijs (onderwijsstimuleringsprojekten)
- alfabetisering
- vrije tijd (o.a. de "nieuwe vrijwilliger").

*De catalogus kan worden aangevraagd bij de RAJA-Drenthe, Hoofdstraat 19, 9531 AA Borger. Tel. 05998 - 6050.
Geïnteresseerden in de werkwijze van de RAJA kunnen ook het beleids- en werkplan verkrijgen.*

IMMIGRANTEN IN LONDEN

In juni 1982 bracht een groep van 15 opbouwwerkers en leden van bewonersorganisaties een 4-daags bezoek aan Londen. Thema van het bezoek was de positie van immigranten en de rol van het opbouwwerk bij de belangenbehartiging en gelijkberechtiging van de immigranten.

In het verslag van deze studiereis, dat onlangs is verschenen, wordt allereerst enige informatie gegeven over de positie van de immigranten en de politieke situatie in Londen. Vervolgens wordt verslag gedaan van verschillende scholings- en werkgelegenheidsprojecten en van de werkzaamheden van de Migrant Action Group, die zich inzet voor de belangen van buitenlandse arbeiders.

Het "Reisverslag Londen '82" kan worden aangevraagd bij het Instituut Opbouwwerk Rotterdam, Mathenesserlaan 266, tel. 010-767766.

KNIPSELKRANTEN "MINDERHEDEN" EN "ARBEID"

In Leeuwarden is onlangs de Stichting Knipseldienst Friesland opgericht. Uit de landelijke en regionale bladen, alsmede een aantal tijdschriften worden tweewekelijks knipselkranten samengesteld, afzonderlijk over de thema's Minderheden en Arbeid. Een jaarabonnement op de knipselkrant (26 nummers, A-4 formaat, ca 20 pagina's) kost \$ 52,-.

Proefnummers van de knipselkranten "Minderheden" en "Arbeid" kunnen worden aangevraagd bij de Stichting Knipseldienst Friesland, Postbus 1698, 8901 BZ Leeuwarden. Tel. 058-129945.

GEMEENTEN ONDERSCHATTEN EIGEN ROL IN WERKGELEGENHEIDSBELEID

"Hoewel de economische crisis een internationaal probleem is en voor een belangrijk deel op wereldniveau moet worden opgelost, kunnen dichtbij huis wel degelijk verschillende vraagstukken worden aangepakt. Ook in de eigen gemeente kan de werkgelegenheid worden verdeeld en kunnen nieuwe banen worden geschapen. Weliswaar moeten bestaande verhoudingen worden gewijzigd gezien de veranderende omstandigheden, maar bezuinigen alleen is niet bepaald de juiste benadering." Aldus de afdeling Noord-Brabant F.N.V. in de nota "Werk-lokaal - mogelijkheden voor plaatselijk werkgelegenheidsbeleid". Volgens de opstellers van de nota wordt de rol die gemeenten in een werkgelegenheidsbeleid, of ruimer "een beleid dat de kwaliteit van ons bestaan verhoogt" vaak onderschat of ondergewaardeerd, niet in de laatste plaats door de gemeenten zelf. In "Werk-lokaal" worden de doelstellingen van een actief lokaal werkgelegenheidsbeleid uiteengezet en wordt een negen-tal praktijkvoorbeelden gegeven van gemeentelijk beleid. In een bijlage is een rekenvoorbeeld uitgewerkt voor het scheppen van werk met gebruikmaking van uitkeringsgelden (zgn. loonkostensubsidie).

De nota kan worden besteld bij F.N.V. Noord-Brabant, St. Annaplein 21, 5038 TV Tilburg.

OPBOUWWERK IN DE TACHTIGER JAREN

In mei verschijnt een boek naar aanleiding van een werkkongres van de sectie opbouwwerkers van de Nederlandse Organisatie van Welzijnswerkers (NOW) in samenwerking met het Nederlands Instituut voor Maatschappelijke Opbouw (NIMO), gehouden in maart 1982.

Het kongres had als thema "Ontwikkelingen in, en perspectieven van het opbouwwerk in de jaren '80". Deze bijeenkomst was een voorlopig eindpunt van een reeks discussies die in de laatste jaren rond dit thema hebben plaatsgevonden (1). De lijnen van de afgelopen jaren zijn duidelijker geworden en daarmee ook de richting voor de komende tijd. Het was een realistisch kongres, zo typeert Andries de Jong deze bijeenkomst: de Nederlandse opbouwwerkers weten waarvoor en voor wie ze staan.

Van de rijksoverheid valt voor de werksoort opbouwwerk en de opbouwwerksfunctie weinig heil te verwachten. Men heeft landelijk de afgelopen zeven jaar weinig visie ontwikkeld. Het opbouwwerk heeft ook geen plek in het landelijke krachtenspel van politieke en ambtelijke toppen. Deze situatie maakt het opbouwwerk afhankelijk van een gedeeltelijk financieel verantwoordelijke landelijke overheid die het inhoudelijk niet meer weet en van beleidsvoerende lokale overheden die inhoudelijk nog richtingen moeten bepalen.

De lokale overheden in het algemeen, maar zeker de lokale politiek, hebben weinig zicht op het opbouwwerk. Er is een sfeer van onbekendheid en onwetendheid. De toenemende bezuinigingen dwingen lokale overheden beslissingen te nemen die onvoldoende gedragen worden door politieke visies. Deze onduidelijkheden rond de inhoud van het opbouwwerk, in vergelijking met bijvoorbeeld de gezinsverzorging, brengen de opbouwwerksfunctie in gevaar. De inwisselbaarheid of afschaffing ligt op de loer.

Het opbouwwerk wordt op lokaal niveau gekonfronteerd met problemen voortkomend uit de economische teruggang, welke onder meer leiden tot verscherpte tegenstellingen tussen groepen, verzwaring van de woonlasten, financiële problemen, huisvestingstekorten, enz. Daarnaast valt er in buurten en wijken een toename van sociaal-emotionele kwesties te constateren. Vragen rond de positie van minderheden, veiligheid (kleine criminaliteit) en eenzaamheid zijn aktueel.

Het opbouwwerk ondersteunt bevolkingsgroepen bij het aanpakken van die problemen in de woon- en leefomgeving. Dat is een korte definitie. Opbouwwerkers zijn deskundig in het begeleiden van groepen bewoners. De aanpak is algemeen en structureel; bevolkingsproblemen staan voorop en deze laten zich niet opdelen in ambtelijke diensten, subsidieregelingen en welzijnsvoorzieningen. Het is daarom dat opbouwwerk een generale functie heet te zijn. Het opbouwwerk heeft een verplichtende relatie naar bevolkingsgroepen toe, het is een vak dat deskundig moet worden uitgevoerd, én het opbouwwerk wordt door de overheid betaald. Het opbouwwerk is nuttig voor de overheid én nuttig voor bevolkingsgroepen. Het laat zich evenwel niet gelijkschakelen met bevolkingsgroepen - opbouwwerk is namelijk beroepsmatige ondersteuning - en nog minder laat het zich vereenzelvigen met die overheid. Het opbouwwerk beweegt zich voortdurend ergens in het steeds wisselende spanningsveld tussen overheid en bevolking, waarbij de doelstelling is het ondersteunen van bevolkingsgroepen.

Mit deze positie vloekt voor het opbouwwerk de plicht voort zich duidelijk naar bevolkingsgroepen te profileren én de verrichte werkzaamheden hel-

der aan de subsidiërende overheid te tonen. Deze strategie is voor de toekomst van het grootste belang gezien de onzekere opstelling van de landelijke en lokale overheid.

Kijkend naar de taken voor het opbouwwerk in de toekomst, dan kunnen drie tendenties onderscheiden worden. Ten eerste is opbouwwerk een basisfunctie of basisvoorziening voor groepen in noodsituaties. Ten tweede heeft opbouwwerk een functie in de noodzakelijke versterking van de lokale democratie. Ten derde heeft het opbouwwerk een steunfunctie voor het (nieuwe) partikuliere initiatief en bevolkingsgroepen bij het bureaucratische lokale welzijnsbeleid.

De koers van het opbouwwerk is hiermee aangegeven. De zin van de opbouwwerkfunctie moet helaas te vaak verdedigd worden met nota's en verhalen. De werkelijke kracht van deze functie ligt echter in de maatschappelijke ontwikkelingen zelf. Vrouwenbewegingen, werkgelegenheidsprojecten, minderheidsgroepen en kraakbewegingen bijvoorbeeld werpen nieuwe vragen op, die een uitdaging vormen voor bestaande organisaties.

Deze bundel bestaat uit een drietal delen.

Ter voorbereiding van het kongres schreven Koos Vos, Maarten Snel en Jan Mul elk een artikel. Deze artikelen vormen het eerste deel.

Het tweede deel doet verslag van het kongres; de inleiding van dr. G. Hendriks is een poging de lijnen van het opbouwwerk in de toekomst uit te zetten. Jaap Hillmann geeft in zijn bijdrage aan hoe het opbouwwerk zich op lokaal niveau naar bewoners en overheid toe kan legitimeren. Andries de Jong, tot slot, geeft de belangrijkste resultaten van het kongres weer.

Het derde deel gaat in op de feitelijke ontwikkelingen zoals deze zich in het lokale opbouwwerk beginnen af te tekenen. De bundel wordt afgesloten met een aantal perspectieven die van de hand zijn van Paul Kuypers en Theo Schuyt.

Opbouwwerk in de tachtiger jaren. Ca. 144 pagina's. Uitgave van de Stichting Welzijns Publikaties.

Prijs voor NOW-leden § 9,50. Voor overigen § 13,90.

Verkrijgbaar in de erkende boekhandel óf door overmaking van het verschuldigde bedrag plus § 2,30 portokosten op gironummer 5361668 t.n.v. SWP te Utrecht. Bij rechtstreekse bestelling dient u het bestelnummer te vermelden: OW1.

OPBOUWWERK IN VROUWHANDEN

In het opbouwwerk van alledag komen belangen van vrouwen en vrouwen-groepen weinig aan bod. Opbouwwerk is een mannenwereldje: de werksoort roept associaties op met gemeentepolitiek, drukbezette ambtenaren en rokerige vergaderzaaltjes. Bovendien vormen mannen de meerderheid van de beroepskrachten in het opbouwwerk. Een wereld waarin vrouwen zich te weinig herkennen.

In het boek "Opbouwwerk in vrouwenhanden" wordt beschreven hoe de werksoort zodanig veranderd kan worden, dat het opbouwwerk meer te bieden heeft aan vrouwen - zowel bewoonsters als opbouwwerksters.

De auteurs geven vooral concrete informatie over activiteiten die vrouwen ondernemen in belangengroepen én over de positie die vrouwelijke beroepskrachten in het buurt- en opbouwwerk innemen. Verschillende opbouw-

werksters beschrijven haar werksituatie, waarbij de nadruk ligt op de wijze van ondersteuning die wordt geboden aan vrouwen(-groepen). Mannen blijven in dit boek niet buiten schot. In een aantal interviews, gemaakt door vrouwelijke collega's, komen hun opvattingen over belangenbehartiging van vrouwen aan bod en hun opstelling als opbouwwerker hierbij.

In verschillende hoofdstukken wordt een aantal ontwikkelingen in kaart gebracht, die betrekking hebben op de wijze waarop opbouwwerk ondersteunend kan werken voor vrouwen(-groepen); de vragen die vrouwen-groepen stellen aan het opbouwwerk én de manier waarop veranderende werkopvattingen geïntegreerd worden in opbouwwerkmethoden. Het laatste deel van het boek gaat in op concrete vragen van beroepskrachten en vrijwilligsters bij de aanpak van buurtacties en buurtonderzoek, bij de opzet en begeleiding van vrouwenactiviteiten en bij de ondersteuning van belangengroepen.

"Opbouwwerk in vrouwenhanden" levert, geïnspireerd door de vrouwenbeweging, een bijdrage aan actuele ontwikkelingen rond het thema vrouwen en opbouwwerk.

"Opbouwwerk in vrouwenhanden" door Carla Biemans, Marianne van den Boomen en Lenie Janssen. Ca. 144 pagina's, verschijnt mei '83.

Prijs voor NOW-leden § 12,50 en voor overigen § 17,50.

Verkrijgbaar in de boekhandel of door overmaking van het verschuldigde bedrag plus § 2,30 portokosten op girorekening 5361668 t.n.v. Stichting Welzijns Publikaties, Utrecht. Bestelnummer: OW2.

NIEUWE BIBLIOGRAFIE HUISVESTING BIJZONDERE GROEPEN

Door het Soc.Geografisch Instituut van de Universiteit van Amsterdam in samenwerking met de Landelijke Organisatie Belangengroepen Huisvesting (LOBH) een geheel herziene bibliografie uitgegeven over de huisvesting van bijzondere groepen.

De bibliografie bevat ruim 1100 titels met een korte inhoudsbeschrijving. Huisvestingsgroepen die o.a. aan bod komen zijn: alleenstaanden en tweepersoonshuishoudens, buitenlandse arbeiders, woongroepen en gehandicapten.

Deze nieuwe bibliografie is een vervolg op de oude versie die drie jaar geleden werd uitgegeven. Er is in de tussentijd op het gebied van de huisvesting van diverse groepen woningzoekenden wel het een en ander gebeurd. Gekonstateerd wordt dat de bijzondere groepen van destijds nu de meerderheid uitmaken.

In de bibliografie is een lijst opgenomen met alle gemeenten waar het onderzoek naar bijzondere huisvesting is uitgevoerd. Literatuur van en over de stuurgroepen is ook in de bibliografie verwerkt. Voorts zijn kanteekeningen geplaatst bij de beschikbare literatuur over de huisvesting van de betreffende groepen, is een overzicht opgenomen van relevante andere bibliografieën en een summierse publikatie-dichtheidsanalyse.

De bibliografie kan worden besteld door f 10,- over te maken op giro 5032413 t.n.v. Subfac. Soc. Geografie Amsterdam, o.v.v. 'Bibliografie 1 + 2'. Bestelling is ook mogelijk via de LOBH, Henri Polaklaan 12b, 1018 CS Amsterdam.

BROCHURE-REEKS OVER WONINGVERBETERING

Het Landelijk Ombudsteam Stadsvernieuwing heeft een reeks korte en leesbare brochures uitgebracht over woningverbetering. De reeks bestaat uit de volgende delen:

- het verbeteren van woningwetwoningen
- woningverbetering: voorbereiding en uitvoering
- huren na woningverbetering
- model-renovatiekontraat
- gedogen gaat van au.

De eerste brochure uit de reeks gaat over woningverbetering in het algemeen: al die zaken die je als bewonersorganisatie eigenlijk moet weten voordat je je aan woningverbetering waagt.

Zoals welke stappen er allemaal gezet moeten worden vanaf het begin (initiatief) tot het einde (oplevering); de verschillende regels die gelden voor verschillende soorten woningen; de diverse vormen van woningverbetering (ingrijpend, niet-ingrijpend, onderhoud, instandhouding); de rol en positie van de verschillende partijen; de taken van een bewonersorganisatie en het overleg over woningverbetering.

Elk deeltje kost f 4,- (exkl. porti) en kan worden besteld bij het LOS, Oude Gracht 86, 1811 CM Alkmaar. Tel. 072 - 117137.

REAKTIE "OPBOUWERK IN KLEINE DORPEN"

Na "Opbouwwerk in nieuwe wijken" en "Lokaal opbouwwerk", is er midden 1982 een PRAKTIJKreeks-publicatie verschenen over "Opbouwwerk in kleine dorpen".

Het kon niet uitblijven. De problematiek van de kleine dorpen staat immers volop in de belangstelling en ook het opbouwwerk heeft zich de laatste jaren intensief bezig gehouden met de leefbaarheid in kleine kernen.

In de publikatie wordt in de eerste plaats ingegaan op de oorzaken en het ontstaan van de problematiek van de kleine dorpen. De belangrijkste oorzaak is dat het draagvlak van de voorzieningen aanzienlijk verkleind is doordat het overheidsbeleid geen groei meer toestond aan deze dorpen. Gelukkig komt de overheid, zij het schoorvoetend, enigszins terug op dit beleid.

Vervolgens worden er een zestal deelterreinen beschreven waarin uitdrukkelijk gezocht is naar perspectieven voor oplossingen. De kleine school, de winkelvoorzieningen, de woningbouw, de gemeenschapakkommodatie, de dorpsvernieuwing en de werkgelegenheid zijn van onschatbare waarde voor het in stand houden van de leefbaarheid in de dorpen. Deze hoofdstukken zijn herkenbaar en bevestigen hetgeen je zelf in je eigen werksituatie tegenkomt. Oplossingen lijken soms zo simpel en voor de hand liggend. De praktijk is echter anders. In de twee praktijkbeschrijvingen komt de taak en werkwijze van het opbouwwerk duidelijk naar voren. Ook wordt een overzicht gegeven van de resultaten die bereikt zijn.

In het laatste hoofdstuk wordt uitvoerig ingegaan op de functie van het opbouwwerk. Kernpunt is: opbouwwerk is een instrument in handen van bewonersorganisaties, waarbij identifikatie met de bewoners een erg belangrijk gegeven is.

De decentralisatie van het welzijnsbeleid heeft er toe geleid dat de verhoudingen tussen bewoners, lokale overheid en opbouwwerk anders zijn

komen te liggen. De lokale overheid dient de bevolking te betrekken bij de welzijnsplanning. Vele praktijkvoorbeelden tonen aan dat hier niet zoveel van terecht is gekomen. Voor het opbouwwerk ligt hier een taak. Is dit niet strijdig met de eerder geformuleerde taak van het opbouwwerk? Duidelijk wordt het dilemma geschetst alsook de oplossing om uit het dilemma te komen. Ik denk dat er terecht wordt gesteld dat er niet zonder meer moet uitgegaan worden van tegengestelde belangen. Belangen van bewoners en overheid zijn vaak nauw met elkaar verweven, althans op het platte land. Een samenwerkingsstrategie hoeft niet vies te zijn. Wel dienen duidelijke afspraken gemaakt te worden. Het opbouwwerk heeft zowel vertrouwen van de bevolking als van de overheid nodig. Als dit ontbreekt dan zal het opbouwwerk in een plattelands regio geen lang leven beschoren zijn. Deze publikatie is in eerste instantie gericht op opbouwwerkers en hun bestuurders, maar ook op ambtenaren en gemeentebestuurders. Van de eerste groep verwacht je het, van de tweede groep hoop je het. De publikatie verdient het door een groot aantal mensen gelezen te worden.

Ruud Lolkema

EEN GOEDKOPE KLEINE KRANT

Uitgeverij De Twaalf Ambachten in Boxtel heeft een werkmop gemaakt over het uitgeven van "kleine kranten": de buurt-, de streek-, de dorpskrant e.d. De kleine krant heeft eigenlijk alleen een kans van bestaan als deze zéér goedkoop gemaakt wordt. Veel kleine kranten zijn in de loop der jaren verdwenen als gevolg van de sterk gestegen drukkosten. In de werkmop laat men zien dat een kwalitatief goed stencilprocédé uitkomst kan bieden. Verder wordt ingegaan op de layout, het zetten en "hoe krijgen we abonnees?". In de werkmop zit een proefkrant, gestencild op 80 grams kringlooppapier.

De werkmop "Een kleine krant maken" is verkrijgbaar bij De Twaalf Ambachten, Esschebaan 9a, Boxtel. Tel. 04116-72621.

NOG EEN FOLDER OVER "GEDWONGEN ONTSLAG"

Behalve ABVA-KABO heeft ook de CFO een brochure gemaakt ter toelichting op artikel 46, lid 3 van de cao-welzijnswerk, waarin wordt aangegeven hoe gehandeld moet worden bij gedwongen ontslagen in het kader van bezuinigingsmaatregelen. Blijkbaar laten ook de brochures nog vragen open. Het Overleg Arbeidsvoorwaarden Welzijnswerk heeft een notitie gemaakt ter nadere uitwerking, met name bedoeld voor de sektor vormingswerk in internaatsverband waar dit jaar veel ontslagen gaan vallen.

De brochure "Hoe te handelen bij gedwongen ontslag" en de OAW-notitie zijn verkrijgbaar bij het CFO, Postbus 84500, 2508 AM 's-Gravenhage. Tel. 070 - 514051.

ONDERZOEK VOOR EEN EFFEKTIEVE PRAKTIJK

De relatie tussen uitvoerend welzijnswerk en wetenschappelijk onderzoek is immer ongemakkelijk geweest. Binnen begeleidingsorganen, universiteiten en sociale akademies wordt dagelijks hierover getobd en gevloekt. Kort achter elkaar verschenen drie Nederlandstalige boeken om deze sores te verlichten. Eén is een bundel artikelen verzameld door een docent aan een sociale academie (1). Het tweede boek betreft de neerslag van enkele jaren actie-onderzoekervaring, geschreven door drie wetenschappelijk medewerkers andragologie (2). Het derde is het proefschrift van Cees Doets, werkzaam bij de Stichting Volwasseneneducatie te Amersfoort (3). Plaats van ontstaan, vorm en doelgroep van deze drie geschriften geven bij ongeveer gelijke omvang en prijs, boeiende inhoudsverschillen. Hieronder een kort signalement.

Waarschijnlijk om zich een herhaalde gang naar het fotokopieerapparaat te besparen zette Van Lieshout negen artikelen, reeds verschenen in de welzijnsvakpers, in een boekje bijeen. Drie stukken werden eraan toegevoegd, waaronder een uitgewogen selectie van Nederlandstalige literatuur voor verdere verdieping. De bundel is bedoeld en lijkt geschikt als lesmateriaal op h.b.o.-niveau. Aan de opzet ervan kleven toch enkele beperkingen - voor een deel onvermijdelijk. Het is grotendeels oud materiaal: een uitwerking naar onderzoek in het kader van sociaal-kulturele planning wordt zo node gemist. Relatief moderne aanpakken op methodisch gebied als 'oral-history', gesimuleerde aanmelding (vgl. onderzoek door HP of Nieuwe Revu of in Duitsland door Günther Walraff) en Delphi-panel ontbreken. Een reader zonder veel redactionele bewerking geeft altijd consistentieproblemen. Ook hier worden in het ene artikel zaken beweerd welke door een volgend auteur ontkracht worden. Bijvoorbeeld over het nut van burgerlijke wetenschapsbeoefening voor een geëngageerde welzijnswerkpraktijk. Tenslotte bewerkstelligt het inleidende niveau het overdrijven van tegenstellingen of het verwijlen op ideaaltypisch niveau. Dit gebeurt o.a. bij de behandeling van het onderzoeksmotief.

Genuanceerder, moeilijker en veelomvattender is het "discussie en werkboek" van de andragologen. De drie auteurs lezen veel, graven diep en hebben veel zorg besteed aan systematiek en afstemming. Hoofdstukken zijn: Historische plaatsbepaling; model voor actie-onderzoek; voorbereiding en principe beslissingen; planning van het onderzoek; methoden en technieken; onderzoek en actie. In het boek valt de consequent toegepaste aanpak om het beste uit drie wetenschapsstromingen te combineren op. In die zin is het boek een rijpe vrucht van het demokratiseringsproces van de jaren zestig en de daaropvolgende bezinning. Diehards van hetzij de empirisch-analytische, de symbolisch interaktionistische, hetzij de marxistische stroming, zullen niet altijd even gelukkig zijn met de wijze waarop hun stroming toegepast wordt in het voorgestelde model van actie-onderzoek. Maar - voorzover ik dat kan beoordelen - zelden wordt het kind met het badwater weggegooid, wel wordt het weleens te snel gekapitteld. Naast het uitvoerige tableau van methoden en technieken is de behandeling van problemen van macht en medewerking vermeldenswaard. Of zoals de auteurs dit noemen: problemen van de niet-open discussie (over opzet, resultaten en consequenties van onderzoek). Problemen die de auteurs overigens meer omschrijven dan 'oplossen'.

Een model specifiek gericht op handelingsaanwijzingen onderzoek biedt

Cees Doets in zijn proefschrift. Stap voor stap beargumenteert hij overtuigend de rationale van zijn voorstel. Zijn scenario werd ontwikkeld op basis van meer dan 10 jaar dagelijkse onderzoekservaring en uitgetoetst bij de planning van plaatselijk edukatieve voorzieningen.

Kenmerken van deze aanpak:

- Het is een flexibele operatie die aan de hand van voorbeeldmatige praktijksituaties niet alleen een uitgebreid handelingsrepertoire oplevert, maar ook een theoretisch fundament.
- Doordat het onderzoek nadrukkelijk gericht is op het genereren van handelingsaanwijzingen wordt het zoekproces naar bruikbare kennis afgebakend, gericht en afgestemd tussen de diverse deelnemers.
- Praktijkwerkers (in brede zin) krijgen een grote rol in het zoekproces toebedeeld.
- Onderlinge discussies en empirische toetsing zijn essentieel.
- De taak van de wetenschappelijk onderzoeker ligt in het formuleren van een theoretisch kader door het verbinden van wat er in de literatuur geschreven is, met datgene wat in de onderlinge discussie systematisch naar boven wordt gehaald.
- Het in een vroege fase geformuleerde kader wordt zo een ontwikkelingskader, dat nader verrijkt, aangevuld en toegespitst wordt - inclusief vuistregels/richtlijnen. Deze richtlijnen hebben niet een nadrukkelijk voorschrijvend karakter, zij zijn meer te zien als intelligente, bruikbaar gebleken suggesties.
- Een laatste stap in dit onderzoeksproces vormt de actieve verspreiding van de inzichten buiten de exemplarische praktijksituaties.

Hoewel op sommige momenten Doets' model nog nadere uitwerking verdient (bijvoorbeeld aangaande de eigenschappen van de opgeleverde handelingsalternatieven, het soort praktijksituaties waarnaar deze gegeneraliseerd kunnen worden, de keus van de partners in het project mede in relatie tot het type kennis dat wordt opgeleverd, voorts kwesties van samenhang in het totale onderzoeksproces en de toetsing) behelst de leesbare dissertatie een krachtig pleidooi voor een dergelijke aanpak. Theorie, bestaande know how, feitelijke problemen, wetenschappelijke methodologie en didactiek worden zo tot een aantrekkelijk en werkzaam geheel gekomponneerd. Opnieuw leverde het SVE hiermee een exemplarisch produkt voor andere begeleidingsorganen.

Kortom, dankzij deze drie boeken kan een ieder zich adequaat oriënteren of verdiepen.

Harry Broekman

1. Van Lieshout H. (red.) *Onderzoek en Welzijnswerk*. Uitg. Nelissen, Baarn, 1982. 157 pag., \$ 27,90.
2. Van Dijkum C., Van Dobben de Bruyn I., Kats E. *Actie-Onderzoek*. Uitg. Boom, Meppel, 1981. 179 pag., \$ 27,--.
3. Doets C. *Praktijk en Onderzoek*. Uitg. De Horstink, Amersfoort, z.j. (1982), 201 pag., \$ 26,25.



DE HETE BRIJ VAN DE WOONLASTEN

Bewonersorganisaties in vele steden in het land laten niet na op steeds indringender wijze het woonlastenbeleid van de regering te hekelen. Voor een groeiende groep mensen zijn de lasten (huur dan wel aflossing, inclusief het energieverbruik) nauwelijks meer op te brengen.

Protesten op door bewoners georganiseerde manifestaties hebben tot nu toe nog weinig opgeleverd; Staatssecretaris Brokx erkent dat door het regeringsbeleid de mensen met de lagere inkomens het moeilijk (zullen) hebben, maar minister Ruding van Financiën oordeelt lakoniek dat de buikriem best nog wel strakker kan.

Laat het kabinet zich nog weinig gelegen liggen aan de woonlastenproblematiek, dit thema vermag wel anderen inspireren te komen tot een evenrediger verdeling van de woonlasten. Want het zijn vooral de laagst-betaalden die moeten bloeden voor de enorm gestegen energiekosten, waarbij daarboven op een serie huurverhogingen dreigen die er niet om liegen. Het is Jan Schaefer, die de rij opent met een pleidooi voor invoering van een stelsel van inkomenshuren, als basis voor het te voeren woonlastenbeleid. De bestaande huursubsidie moet dan uitgebreid worden met een subsidie ter dekking van de gestegen energiekosten, een en ander te betalen uit de aardgasbaten. Daarmee benadrukt hij de verantwoordelijkheid van de overheid voor de huisvesting van de minst draagkrachtigen in de samenleving. Dit voorstel past daarbij in een volkshuisvestingsbeleid gericht op stimulering van de betaalbare nieuwbouw en de verdere ontwikkeling van de stadsvernieuwing.

Schaefer's pleidooi om iets te doen voor mensen die hun rekeningen niet meer kunnen betalen, krijgt veel bijval: maar een woonlasten-subsidie wordt daarbij niet als de juiste weg gezien.

Zo stelt Priemus dat het woonlastenprobleem te eenzijdig wordt vereenzelvigd met de problemen van huurders met lage inkomens. Hij signaleert minstens twee andere kanten aan het probleem; ook groepen eigenaar-bewoners hebben te maken met sterk gestegen lasten en de overheid komt nauwelijks aan investeringen toe, gezien de ruimte die het totaal aan subsidies op de begroting van Volkshuisvesting inneemt.

Een woonlasten-subsidie is dus onbetaalbaar en tevens kan het niet zo zijn dat via de begroting van Volkshuisvesting inkomensproblemen dan wel energieprijzen aangepakt worden. Compensatie is dan ook volgens hem een zaak, die in de belasting- en uitkeringsfeer aangepakt moet worden. De nadruk op een evenwichtig woonlastenbeleid moet liggen op de verdeling van de lasten onder huishoudens met hoge en lage inkomens, tussen kopers en huurders en het aanbrengen van een consistente relatie tussen inkomens, woonlasten en kwaliteit. In ieder geval kunnen huurders en nieuwkomers op de woningmarkt niet zomaar opdraaien voor een regeringsbeleid dat eenzijdig gericht is op herstel van de koopmarkt, waardoor het rijksbudget minder belast zou worden.

Thomsen van het Nederlands Verbond van Huurders ziet veel in Schaefer's suggestie. Met in het stelsel een duidelijke relatie naar woonkwaliteit, gezinsgrootte en een daarbij ingebouwde normering van de stookkosten worden in ieder geval de contouren zichtbaar van een rechtvaardiger verdeling van de woonlasten. Onbetrouwbaar, onrechtvaardig en willekeurig zijn Thomsen's typering van het huidige beleid.

Ook van Es, PSP-kamerlid, pleit voor een gerichte aanpak. Zij stelt terecht dat het niet aangaat te spreken van een huurprobleem of een stook-

kostenprobleem of een inkomensprobleem. De door Priemus gehekeld "branchevervaging" heeft voor haar het karakter van een bureaucratische vrijbrief van de verschillende departementen om elkaar de zwarte piet toe te spelen. Maar intussen gebeurt er niets.

Ook Dordregter van de VNG ergert zich aan het zwarte pietenspel op hoog nivo. En passant aandacht vragend voor de benarde positie van gemeenten vindt hij het noodzakelijk dat de individuele huursubsidie een wettelijke basis verkrijgt, ten koste van objectsubsidies, die toch veelal bij de modale inkomensgroepen terecht komen. Met uitgebreide aandacht voor isolatiemaatregelen kan dan tevens gedacht worden aan het opnemen in de individuele huursubsidie van een stookkostenforfait; naar gelang de omstandigheden wordt van een standaard gebruik uitgegaan, dat nooit meer mag kosten dan een bepaald percentage van het inkomen.

In ieder geval mogen de aanvangshuren van de nieuwbouw niet verhoogd worden, is de huurharmonisatie ineens een slechte zaak en moet de gasprijs gestabiliseerd worden.

Kempen van de Nationale Woningraad pleit bovenal voor het op peil houden van de produktie van goedkope huurwoningen. Een konsekwente huurharmonisatie en een huurverhoging zijn voor hem bespreekbaar. Tenminste wanneer de middelen doelmatiger besteed worden door een wettelijk gefundeerde uitbouw van de subjekt-subsidies, rekening houdend met de woonkwaliteit. Isolatiemaatregelen en inkomenspolitieke maatregelen moeten de woonlasten voor de laagstbetaalden drukken, waarbij ook voor eigenaars-bewoners een inkomensafhankelijk subsidiebeleid van de grond moet komen. Tot zover enige reacties op Schaefer's voorstel een woonlastensubsidie in te voeren. De teneur is duidelijk: maatregelen, die de lasten van huurders ter ontlasting van het rijksbudget alleen nog maar zwaarder maken zijn uit den boze. Maar subsidiëring van de stookkosten is niet zonder meer de juiste weg. Geen verhoging van de aanvangshuren van nieuwbouw, op peil houden van de produktie van woningwetwoningen, een zeer geleidelijke huurharmonisatie, uitbouw en wettelijke verankering van de individuele subsidies ten koste van de de-nivellerende objectsubsidies en isolatiebevordering zijn zoal de maatregelen, die in meer of mindere mate binnen de Volkshuisvestingssfeer gepropageerd worden, om de woonlasten rechtvaardiger te verdelen.

Tot slot wil ik nog kort ingaan op het stelsel van inkomens-kwaliteitswoonlasten, zoals dat door Priemus ontwikkeld is.

Zoekend naar instrumenten om de positie van laagst-betaalden op de woningmarkt te verbeteren komt hij uit op een stelsel, waarbij zowel inkomen als woonkwaliteit bepalend is voor de te dragen lasten.

Mensen met verschillende inkomens betalen verschillende lasten voor een woning van eenzelfde kwaliteit; mensen met gelijke inkomens betalen ook verschillende lasten als de woonkwaliteit verschillend is.

Dit veronderstelt echter onder andere:

- * een inventarisatie van de totale woningvoorraad, uit te drukken in kwaliteitspunten
- * een duidelijke maatstaf voor de bepaling van het inkomen, waarbij tevens vaststaat wie daar allemaal aan bijdragen
- * ter dekking van de exploitatie een koppeling van objekt- en subjektsubsidies, een en ander te verstrekken afhankelijk van inkomen en woonkwaliteit.

Het moge duidelijk zijn dat in dit systeem wat betreft de financiering, het beheer, de distributie en de woonlastenbepaling een zware, zeer centrale rol voor de overheid is weggelegd. Tevens zullen "inkomensdata-banken" maatschappelijk bijzonder veel weerstand oproepen.

Terecht stelt Priemus dan ook dat het niet meer dan om een perspektief kan gaan, de problemen bij invoering van een dergelijk stelsel zijn bijna onoverkomenlijk.

Maar de essentie van een rechtvaardig woonruimte- en woonlastenbeleid wordt in ieder geval zichtbaar, als tenminste:

- * het herverdelende effect van elke overheidsmaatregel van te voren geraamd wordt. Probleemgroepen op de woningmarkt moeten in ieder geval ontzien worden.
- * er geoefend wordt met de bepaling van kwaliteitsmaatstaven in relatie tot de huur
- * er een afbouw plaatsvindt van de bevoorrechtiging van kopers met hun aftrekposten
- * de kloof tussen huur en koop verkleind wordt door de introductie van sociaal woningbezit, een vorm van woningbezit met weinig risico's door de sterk gereguleerde prijzen
- * de positie van de non-profit verhuurder verder versterkt wordt
- * er tot slot sterke bewonersorganisaties tot ontwikkeling komen, die samen met vakbonden de woonlasten tot onderwerp van onderhandeling kunnen maken.

Met deze voorstellen ligt in ieder geval iets van een alternatief op tafel. Bewonersorganisaties zullen daar nog weinig van merken. De regering geeft voorlopig nog niet thuis.

Jur de Haan

- * "Open Forum" bijdragen van resp.: J.Schaefer, H.Priemus, N.Kempen, A.van Es, A.Thomsen en P.Dordregter; in: de Volkskrant d.d. 10, 23 februari, 1, 2, 8 en 17 maart 1983.
- * Interview Staatssecretaris Brox in: Haagsche Courant; 17 maart 1983.
- * H.Priemus, "Woonlastenbeleid: begaanbare en onbegaanbare wegen", in: Socialisme en Democratie, 83/1.
- * H.Priemus, "Mogelijkheden en moeilijkheden van een stelsel van inkomens kwaliteits-woonlasten", in: Stedebouw en Volkshuisvesting, december 1982 en maart 1983.

OBASA-KRANT : SERVICE-KOSTEN, HOE ZIT DAT?

In haar maart-nummer brengt de Obasa-krant o.m. een uitgebreide beschouwing over "service-kosten". Achtereenvolgens worden o.m. behandeld: Stookkosten, electriciteit, CV-installatie en lift, beheers- en administratie-kosten, schoonmaakkosten, onderhoud gemeenschappelijke tuin, huismeester en leegstand. Er is heel wat aan de hand met die service-kosten en er lijkt ook heel wat aan te doen, omdat nog te veel opgaat wat de Obasa-krant in een bijgeplaatste cartoon een woningverenigings-functionaris laat zeggen: "Ach, U moet ons vertrouwen, wij doen dit allemaal ook niet voor ons zelf".

De Werkgroep Wonen van het Wijkopbouworgaan Osdorp vergeleek qua service-kosten vijf identieke flats van verschillende verhuurders. Wat de jaarkosten betreft, blijken die nogal te variëren, vooral ook in de opbouw van de verschillende kosten-soorten. Zo blijkt dat zelfs de "gasprijs" per woningbouwvereniging kan verschillen (hoewel die toch jaarlijks door de Minister wordt vastgesteld). Maar dat blijkt in Osdorp in '81 niet het geval geweest. Zo rekende "Het Westen" 48,3 cent per m³, terwijl "Dr. Schaepman" maar liefst op 50,4 cent per m³ uitkwam.

En de lift? Bij "De Dageraad", zo meldt de Obasa-krant, gaat de lift voor Fl. 1045,- op en neer, terwijl "Dr. Schaepman" daar maar liefst Fl. 5077,- voor nodig heeft. De Werkgroep Wonen van het Wijkopbouworgaan Osdorp zal eerst eens met de Federatie van Woningbouwverenigingen gaan praten. Men overweegt op basis van deze gegevens voorts naar de Huurcommissie te stappen.

LANDELIJK WOONLASTENOVERLEG EEN FEIT

Meer dan 45 plaatselijke, regionale en landelijke bewonersorganisaties en bewoners-ondersteunende organisaties hebben zaterdag 26 maart jl. in Utrecht een landelijk samenwerkingsverband in het leven geroepen: het Woonlasten Overleg Nederland (WON). Het WON wil zich vooral richten op:

- het stimuleren en bundelen van woonlastenakties op plaatselijk niveau
- de uitwisseling van informatie tussen bewonersgroepen
- het organiseren van acties
- landelijke publiciteit rond woonlastenontwikkeling.

Het eisenpakket zal worden voorgelegd aan gemeentebesturen, woning-korporaties, VNG, NWR, NCIV, vak- en konsumentenorganisaties, de Raad van Kerken enz.

Er wordt een verlaging van de nieuwbouwhuren geëist (i.p.v. een verhoging), betaalbare renovatie, géén huurverhoging bij onderhoud, géén huurverhoging per 1 juli a.s., stoppen huurharmonisatie, verlaging van de gasprijs en beperking van de overige woonlasten.

Centraal staat de eis van betaalbare woonlasten voor ieder inkomen.

De eerstkomende activiteiten zullen vooral gericht zijn op de jaarlijkse huurverhoging per 1 juli en de verlaging van de gasprijzen.

Het WON heeft de week van 24-31 mei uitgeroepen tot aktieweek tegen hoge woonlasten. Overal in het land worden bewoners opgeroepen om in die week een protest te laten blijken tegen de huurverhoging. In voorbereiding is een grote landelijke manifestatie in het najaar.

De volgende vergadering van het WON is op 6 mei a.s. in Utrecht. Informatie daarover bij onderstaande adressen. Daar kunnen belangstellenden ook een informatiemap "Huur- en woonlastenakties" verkrijgen, alsmede aankondigingsaffiches, raambiljetten en buttons.

*Sekretariaat WON, Oude Gracht 86,
1811 CM Alkmaar. Tel. 072-117137.
Kontaktadres: Wijd Akkers 242,
Emmen. Tel. 5910, 26363.*

OVER DE VERKOOP VAN WONINGWETWONINGEN

In het eerste thema-nummer van M.O. over 'Samenwerkende bewonersorganisaties in de stadsvernieuwing' is melding gemaakt van de voorgenomen verkoop van woningwetwoningen in Emmen.

Door de verkoop van ongeveer 1700 woningen hoopte de gemeente Emmen een eventuele meeropbrengst van de boekwaarde aan te kunnen wenden om het tekort op de Algemene Bedrijfsreserve te kunnen dekken. Bovendien komen dan de onderhoudskosten van eenmaal verkochte woningen niet meer voor rekening van de gemeente.

Voor de gemeente kan deze uitverkoop van woningwetwoningen dus best een aantrekkelijke zaak zijn. Dat neemt niet weg dat van verschillende kanten fel geprotesteerd is tegen deze praktijken. De daartegen ingebrachte argumenten luiden als volgt:

* De markt van goedkope huurwoningen staat toch al enorm onder druk; vooral gelet op de prioriteit die herstel van de markt van koopwoningen binnen het regeringsbeleid heeft. De omzetting van een huur- naar een

koopwoning is dan een tamelijk aantrekkelijke zaak. Door een wettelijk mogelijk gemaakte verkoop wordt nog eens een grote aanslag op het bestand van goedkope huurwoningen gepleegd.

- * Juist de behoefte aan goedkope huurwoningen is zeer groot. Uit talloze onderzoeken blijkt dat velen, die een huis gekocht hebben veel liever gehuurd hadden.
- * De doorstroming binnen de huursektor wordt door een gelegitimeerde verkoop van woningwetwoningen drastisch belemmerd. Bovenal de starters op de woningmarkt zullen hierdoor de dupe worden. Hun wens om een goede, goedkope huurwoning te betrekken kunnen ze voor jaren in de ijskast zetten.
- * Vooral in stadsvernieuwingsgebieden is gebleken, dat sterk versnipperd woning-eigendom (een gevolg van de uit-verkoop) de voortgang van de vernieuwing ernstig vertraagt en het is bekend dat het daarbij nog steeds ontbreekt aan het instrumentarium om deze blokkades op te heffen. Het neerleggen van een eventueel onderhoudsprobleem bij de nieuwe eigenaars lost niets op. Gebleken is dat velen het noodzakelijke onderhoud niet kunnen bekostigen en dat subsidies voor de particuliere woningverbetering in het geheel niet toereikend zijn, laat staan een stimulans vormen om het onderhoud op te pakken.

Deze argumenten zullen velen min of meer bekend in de oren klinken. Toch blijkt verkoop van woningwetwoningen veel krediet te hebben. Eén van de argumenten daarbij is dat de verkoop het beslag op de kollektieve bestedingen van het Rijk doet verminderen. Want bij verkoop behoeven er minder objektsubsidies en individuele subsidies te worden uitgekeerd, zo is de redenering.

Het is deze veronderstelling die twee medewerkers van de Nationale Woningraad eens nader onderzocht hebben.

In een artikel in Woningraad vragen beide onderzoekers zich af of het niet hoeven uitkeren van subsidies wel opweegt tegen het verlies van belasting-opbrengsten, door de aftrek-mogelijkheden bij aankoop van een huis.

Uit hun berekeningen blijkt dat afhankelijk van de hoeveelheid woningwetwoningen die verkocht worden, dit het Rijk wel eens miljoenen kan gaan kosten!

Onafhankelijk van inkomensgroepen en ongeacht de individuele huursubsidies die worden uitgekeerd, legt het Rijk er per woning fors op toe. Alleen het eerste jaar na de overgang van huur naar koop zorgt de overdrachtsbelasting voor een positief effect, maar dit effect wordt al gauw teniet gedaan door het verlies aan inkomsten door gestegen aftrek-posten.

Het Rijk gaat er bij de verkoop van woningwetwoningen dus flink op achteruit. Het is dan ook zonneklaar dat gemeenten niet één, twee, drie toestemming zullen krijgen met hun woningbezit de markt op te gaan. Maar het is wel het Rijksbelang wat in deze zaak de overhand lijkt te hebben. Het eigen huis bezit is nog steeds heilig, alleen zullen er nu wel andere middelen uitgeprobeerd worden, ondanks de alom gesignaleerde behoefte aan goedkope huurwoningen.

*D. Hamersma, J. B. M. Krijnen:
"Verkoop woningwetwoningen kost het
Rijk jaarlijks miljoenen", in: Woning-
raad no. 2 - 31 januari 1983.*

UITBREIDING RAAD VOOR DE VOLKSHUISVESTING MET ONDER MEER LOS EN LOBH

Nadat LOS, LOBH en NVH vorig jaar door de Minister van Volkshuisvesting a.h.w. "struktureel" erkend werden als konsumenten-organisaties en over een veilig gestelde financiering konden beschikken, zijn zij thans - samen met Konsumenten Kontakt en de Consumentenbond - ook lid geworden van de Raad voor de Volkshuisvesting (RaVo), adviesorgaan van de Minister bij volkshuisvestings-aangelegenheden.

Al eerder namen de Vereniging Eigen Huis en het landelijk kontakt van de z.g. VAC's (Vrouwen Advies Commissies) vanuit de consumenten-hoek deel aan de RaVo.

Dat betekent dat thans 7 van de 46 zetels van dit advieslichaam worden bezet door organisaties die op enigerlei wijze consumenten-belangen vertegenwoordigen.

De vijf "nieuwe" vinden dat aantal nogal minimalistisch, waarmee ingestemd kan worden. De vijf vinden ook dat tot op heden niet is gebleken dat de RaVo nou zo'n geweldige invloed heeft op de uiteindelijke beleidsvorming van de Minister en daar hebben zij gelijk in. De vijf vinden dat hun deelname aan de RaVo rendabel voor de consumenten moet zijn en willen na pak-weg een jaar de balans opmaken en nagaan of ze maar niet beter kunnen vertrekken en dat is verstandig.

Er valt uitgebreid te twisten over de vraag of deze "participatie" juist in de huidige maatschappelijke omstandigheden wijsheid is of niet. Gegeven de feiten is het beste dat de vijf gehouden worden aan hun voornemen tot "evaluatie" over zo'n jaar. Dat kan dan geschieden aan de hand van het actie-programma waarmee zij nu toegetreden zijn:

- * actie tegen de steeds "ongelijker wordende verdeling van de woonlasten";
- * bijsturing van het beleid t.b.v. groepen die nu nauwelijks aan de bak komen;
- * geven van een impuls aan de stadsvernieuwing;
- * verlaging van de stichtingskosten van de woningen zonder dat de kwaliteit daar onder lijdt;
- * versterking van de positie van huurders en woningzoekenden;
- * versterking van de positie van bewoners-eigenaars.

OUD-MINISTER ERWIN NYPELS OPENT MODELWONING IN LEEUWARDER WIJK HEECHTERP

Vorig jaar ontwikkelde de Huurdersvereniging Heechterp, in samenwerking met het Leeuwarder opbouwwerk, de nota "meer werk en woningverbetering". Het in de nota neergelegde plan, dat gebaseerd is op ideeën van de Hoofdinspekteur voor de Arbeidsvoorzieningen in Friesland, gaat uit van het gebruiken van uitkeringsgelden voor het opknappen van de woningen in de wijk (zie M.O. nr. 3). Hiermee zou een zwaard ontstaan dat aan twee kanten snijdt:

de enorme werkloosheid in de bouw wordt teruggedrongen, terwijl de woningen in Heechterp kunnen worden opgeknapt.

De huurdersvereniging legde het plan voor aan het gemeentebestuur van Leeuwarden en aan de betrokken departementen. Op de plannen kwam vanuit Den Haag geen reactie. De voorstellen hadden inmiddels de aandacht van kamerlid Nypels getrokken.

Toen Nypels korte tijd later minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening werd, legde hij 6 miljoen voor Heechterp op tafel, onder voorwaarde dat de eigenaresse, het gemeentelijk woningbedrijf, eenzelfde be-

drag zou vrijmaken. Met dit geld kunnen een kleine 600 portiekflats worden opgeknapt. Op het moment dat de eerste modelwoning gereed is, ligt het voor de hand dat ex-minister Nypels deze opent. Bij die gelegenheid voeren ondermeer de H.I.D.-arbeidsvoorzieningen en de vroegere bewindsmen het woord. Daarbij wordt nogmaals benadrukt dat het terugploegen van uitkeringen een maatschappelijk verantwoorde zaak is. De H.I.D. rekende zijn gehoor zelfs voor dat het rijk een dergelijke investering in z'n geheel weer terugverdiend.

Sprekers lieten het niet na om de Huurdersvereniging en het opbouwwerk een pluim te geven. Daarbij merkte Nypels nog op dat het Leeuwarder opbouwwerk zich middels publikaties met de landelijke discussie bemoeit. Dit is hard nodig, omdat - aldus Nypels - Financiën en Economische Zaken mordicus tegen het gebruiken van uitkeringsgelden ter bestrijding van de werkloosheid zijn.

MINISTER DE KONING:

TERUGPLOEGEN UITKERINGEN IS VLOEKEN IN DE KERK

Bij de behandeling van de begroting van Sociale Zaken werd de bewindsmen van dit departement door de Kamer aan de tand gevoeld over het gebruiken van uitkeringen voor renovatie.

Minister de Koning zag hier geen been in, "vloeken in de kerk" noemde hij dit principe.

Dat de Kamer niet direkt door de Minister kon worden overtuigd, blijkt ondermeer uit de interruptie tussen De Koning en de vroegere minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (citaat Leeuwarder Courant 17.03.1983). Verwijzend naar het "plan Heechterp en naar de nota "Bouwen Werkt" van G.S.-Friesland" vroeg Nypels:

"Kan de minister verklaren waarom hij het Friese plan voor het terugploegen van uitkeringsgelden niet accepteert?"

De minister: "Als men dit soort plannen maakt en begint te zeggen dat het geld van de uitkeringen beschikbaar is voor de financiering van het plan, is men bezig met een vorm van financiering die buitengewoon hachelijk is."

Nypels: "Maar die voor de overheid geen enkel nadeel met zich brengt."

De Koning: "Maar wel iedere budgettering, iedere normale manier van begroten, vrijwel onmogelijk maakt."

EXPERIMENTELE LOONKOSTENSUBSIDIES VOOR WERKGELEGENHEIDSPROJEKTEN

"De door het kabinet aan de commissie voorgelegde vraag of en zo ja hoe uitkeringen benut zouden kunnen worden ter bevordering van de werkgelegenheid moet met neen worden beantwoord."

Deze - voor ambtelijke rapporten zeer duidelijke konklusie - valt te lezen in het eindverslag van de Interdepartementale Commissie Aanwending Uitkeringen (ICAU).

Op verzoek van de voormalige Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid boog een commissie bestaande uit ambtenaren van het Ministerie van Financiën, van Economische Zaken, van Binnenlandse Zaken, van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk en van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over de eerder genoemde vraag. De commissie beantwoordt deze vraag met een volmondig neen.

De ambtenaren geven de volgende reden van hun afwijzing: "Het in geding brengen van de uitkeringen voegt inhoudelijk geen nieuwe gezichtspunten

toe en levert ook geen additionele financiële ruimte op, omdat in de huidige begrotingsvoorbereiding reeds rekening gehouden wordt met de effecten van beleidsvoornemens op de werkgelegenheid en daarmee met het beslag van de kollektieve sektor".

Deze puur economische redentatie wordt door het kabinet niet onverkort overgenomen. Zonder het "ICAU-rapport" direkt in de prullenbak te deponeren, wil het kabinet op experimentele basis met loonkostensubsidies werkgelegenheidsprojekten mogelijk maken. Daarbij wordt gedacht aan het "door gewone bedrijven" uitvoeren van projekten binnen de stadsvernieuwing, monumentenzorg, landinrichting en bosbouw. Benadrukt wordt dat dergelijke projekten niet konkurrentievervalsend mogen werken en dat "gewone" werknemers er niet door mogen worden verdrongen. Naast het rapport van de eerdergenoemde interdepartementale kommissie bevat de notitie werkgelegenheidsbeleid het "gemeenschapstakenplan voor werkloze jongeren".

Hierin wordt vastgesteld dat - vanuit economisch oogpunt bekeken - het werken met behoud van een uitkering hetzelfde is als het aanwenden van uitkeringen voor werkgelegenheidsprojekten. Ook hier treffen we dan ook een grote terughoudendheid aan van het - op grote schaal - werken met behoud van een uitkering. Echter, ook in het gemeenschapstakenplan gaat de deur niet resoluut op slot. Het kabinet noemt dan ook enkele mogelijkheden om het werken met behoud van een uitkering enigszins uit te breiden. De daarbij genoemde randvoorwaarden zijn identiek aan die welke de kommissie aanwending uitkeringen opsomde.

Notitie werkgelegenheidsbeleid, Den Haag, januari 1983. Uitgave: Ministerie van Sociale Zaken.

"EEN NIEUWE TOEKOMST VOOR DE BIJLMERMEER"

Op 17 maart j.l. hebben het wijkorgaan, de Stichting Gezondheidszorg Zuid-oost Iob en een aantal mensen die vroeger (sommigen nog) in de Bijlmermeer actief geweest zijn, een symposium georganiseerd getiteld "Een nieuwe toekomst voor de Bijlmermeer". Aanleiding voor dit evenement was de, nog steeds stijgende, leegstand van ongeveer 1300 (10%) van de woningen in de Bijlmermeer. Het doel was om op het symposium een discussie te organiseren tussen bewoners en werkers uit het gebied en vertegenwoordigers van woningcorporaties en de overheid over oplossingen voor de ontstane problemen.

Vanuit bewoners organisaties is twee en half jaar geleden al een analyse gemaakt van de problemen met daarachter meteen een reeks van mogelijke oplossingen in het boek "Van de Bijlmer meer maken". Hoge woonlasten, een schrijnend tekort aan voorzieningen, een het laatste jaar toegenomen aantal berovingen en inbraken en een bijna totale desinteresse bij de overheden, vormen de belangrijkste oorzaken. Deze komen echt duidelijk aan het licht nu rondom de Bijlmer aantrekkelijker buurten gebouwd worden (Venserpolder, Gaasperdam). Nu stroomt de Bijlmer leeg.

Voor het symposium is een boek uitgebracht (SOMSO, fragment nr. 4) waar bewoners en werkers in interviews en in zelf geschreven teksten hun mening over de Bijlmermeer geven op de punten stedelijk opzet, beheer en overheidsbeleid.

Op het symposium zijn de inleiders, van een bewoner tot een staatssecretaris, op bovengenoemde punten ingegaan. Algemene lijn in de toespraken was dat de Bijlmermeer op zich een uitstekend woongebied is en dat iedereen zijn best zal doen om de tekortkomingen ongedaan te ma-

ken. Voorstellen tot woonlasten verlaging zijn bespreekbaar, ook bij het ministerie, en het tekort aan voorzieningen werd door iedereen als probleem genoemd. Waarmee we in ieder geval de mooie woorden binnen hebben.

De vertegenwoordigers van overheden en woningcorporaties wezen op de verantwoordelijkheid van de bewoners om zelf met ideeën en plannen te komen. In de discussiegroepen kregen ze de bal weer even hard terug met de konstatering dat bewoners al jaren met oplossingen zijn gekomen, maar dat door de verantwoordelijke bestuurders er nog nooit wat mee gedaan is.

Over de resultaten valt één week na het symposium te zeggen dat er zowel bij woningcorporaties en bestuurders een positieve instelling is ontstaan t.a.v. de Bijlmermeer. Dit in tegenstelling tot eerdere geluiden van "gooi de boel maar plat".

De pers heeft weer eens een hoop aandacht aan de wijk geschonken. Aandacht die verder ging dan de vooroordelen over vandalisme en kriminaliteit.

Belangrijkst is dat er voor de ideeën van de bewonersorganisaties openingen zijn gemaakt bij de overheden. Voor hen is er dus de komende maanden een hoop werk aan de winkel.

Tot slot zou ik nog het motto van de dag willen herhalen: "City the Nieuw Bijlmer; verguisd en gekwetst, ik vond er slechts geluk en jou...".

*Jan Hoefsloot
wijkopbouwwerker,
Bijlmermeer.*

SOLIDARITEIT OF VOORoorDEEL?

In De Schilderswijk van februari wordt nog eens teruggekomen op de in januari gehouden "solidariteitswandeling" door een sloopgebied in deze Haagse wijk (zie M.O. nr. 8). De Schilderswijk zet vraagtekens bij het "grote succes" van deze wandeling, zoals de opbouwwerker uit de wijk dat noemde, gezien de grote opkomst. Bereik je met zo'n actie niet het tegendeel van wat je wilt, vraagt de krant zich af: bevestigen van vooroordelen i.p.v. solidariteit? Daar lijkt het wel op als je het advies leest dat werd gegeven aan het eind van een kranteartikel in de Haagsche Courant: "... Wanneer u met uw kennissen eens echt wilt griezelen moet u deze wandeling nog eens overdoen op een sombere avond".

De eigenlijke bedoeling van de wandeling was volgens de Schilderswijk om de "20 gulden" door de strot van de gemeente krijgen. Het bedrag dat mensen die in slooppanden in een sloop-milieu wonen maximaal als huur willen betalen. Bij navraag door de krant over de doorwerking van de wandeling bij andere bewonersorganisaties, gemeenteraadsleden, bleek dat er met de konstatering dat het deplorabele toestanden zijn verder niets werd gedaan. Kortom, géén groot succes.

De Schilderswijk besluit met een waarschuwing te geven aan diegenen die ooit nog eens zo'n wandeling met huisbezoek willen organiseren: zorg vóórdat de uitgenodigde pottiekijkers bij u over de drempel komen, eerst dat de volgende artikelen tijdelijk elders zijn ondergebracht: vaatwassers, hi-fi installaties, vrieskisten, infra-roodovens, wasautomaten, video- en bandrecorders. U loopt kans anders niet als "zielig geval" bestempeld te worden. Of zoals een deelnemer aan de wandeling het verwoordde: "had die hi-fi installatie er maar niet gestaan".

STUURGROEP EXPERIMENTEN VOLKSHUISVESTING

Het blijft mogelijk in 1983 zowel ideeën als plannen voor experimenten op het gebied van de volkshuisvesting bij de SEV in te dienen. De aandachtsvelden van 1982 zijn voor dit jaar gehandhaafd:

- kosten in relatie tot kwaliteit
- vergroting en betrokkenheid van bewoners.

Bij "Kosten in relatie tot kwaliteit" gaat het vooral om experimenten, die aantonen dat met behulp van creatieve oplossingen een lager kostennivo dan momenteel gebruikelijk haalbaar is, zonder aantasting van het kwaliteitsnivo. De aandacht zal gericht moeten worden op beheersing van de stichtingskosten van nieuw te bouwen woningen, de kosten van renovatie, van onderhoud en van exploitatie.

Bij "Vergroting van betrokkenheid van bewoners" gaat het er vooral om, dat de mogelijkheden voor de betrokkenheid bij en de zeggenschap van (toekomstige) bewoners over hun woon situatie groter worden. De betrokkenheid kan zowel betrekking hebben op het bouwproces, het voorbereidingsproces als het daarop volgende gebruik en beheer van woningen. Voor een deel zal dit kunnen gebeuren door het stimuleren van externe democratisering van bestaande verhuurde instellingen. Onder externe democratisering wordt dan verstaan het scheppen van mogelijkheden voor (toekomstige) bewoners om invloed uit te oefenen op het feitelijk handelen van de verhuurder waar het zaken betreft die voor hen van belang zijn, zoals de bouw, het beheer en onderhoud van woningen. Ook wordt gedacht aan proeven met nieuwe beheersvormen, een terrein bij uitstek voor mogelijke experimenten. Door het kostenbesparende aspect van bepaalde nieuwe beheersvormen, ligt een koppeling aan het thema "kosten/kwaliteit" voor de hand.

Voor 1983 heeft de SEV twee miljoen te verdelen. In 1982 bestond het budget uit acht ton en dat is verdeeld over een tiental projecten. Er zijn drie- en tachtig plannen ingezonden waarvan vijftien alleen betrekking hadden op "kosten/kwaliteit", acht op "betrokkenheid bewoners" en twee en vijftig op beide. De anderen hadden een bijzonder karakter zoals het ondersteunen van een prijsvraag. Enkele van de geselecteerde plannen zijn:

Woningbouw Oost-Flevoland- Dronten.

De karakteristiek van het project is het aanbod van een aantal bouwtechnisch en financieel uitgewerkt drager- inbouw voorstellen om te komen tot andere woonvormen met meer bewonersparticipatie voor, tijdens en na het bouwen; op basis van een grondige oriëntatie op mogelijkheden en onmogelijkheden van de begrippen veranderbaar en uitbreidbaar, over de planprocedure, over subsidie- en bijdrageregelingen en over het onderwerp "Kopen, huren of net er tussen in?".

Federatie Capelse Huurders Organisatie- Capelle.

Bij dit project wordt gestreefd naar gelijkwaardigheid van huurdersorganisaties voor wat betreft woningbouw, beheer en onderhoud. Het uiteindelijk streven is een gezamenlijk beheer.

Woningbouwvereniging Gruno- Groningen.

Het gaat bij dit project om het beperken van de stichtings- en maatschappelijke kosten bij renovatie van een relatief groot aantal woningen en het verkrijgen van een voor de bewoners bevredigender resultaat, middels

een gefaseerde en kleinschalige aanpak die gericht is op een individuele benadering van de bewoners.

Ook het project *Mens en Milieuvriendelijk Wonen en Werken* behoorde tot de gelukkigsten en kreeg een bedrag voor het maken van een voorlopig ontwerp van een woon-werkerf en voor werving, trainingen en participatie van toekomstige bewoners.

Wie meer informatie wil of de nalooplijst met vragen ter beschikking wil hebben, kan terecht bij onderstaand adres.

*Secr. Stuurgroep Experimenten Volkshuisvesting,
Boerhaavelaan 5,
2713 HA Zoetermeer.
tel. 079- 279111.*

BEWONERSPARTICIPATIE EN DEMOKRATISERING IN DE VOLKSHUISVESTING

Ton Selten, opbouwwerker in Stadskanaal, stelt in zijn doctoraal scriptie sociologie dat bewonersparticipatie en democratisering in de volkshuisvesting meer uitzondering dan regel is en dat er zeker nog geen sprake is van een ontwikkeling in de richting van bewonerszelfbeheer.

Hij plaatst tegenover concepten van vrijwillige machtseglisatie en "aangeboden" participatie de eigen machtsvorming door bewoners als enige realistische strategie, als bedoeld wordt op "inspraak voor de bewoners". Een consequent logisch sluitstuk is het bewonerszelfbestuur.

Ter stimulering van participatie en democratisering acht hij eigen informatievoorziening, steun- en dienstverlenende organisaties aan bewonerszijde onontbeerlijk. Praktisch gesproken betekent dit onder meer versterking van organisaties als NVH, LOS, LOBH, BAB, bouw bureaus, bureaus bewonersdeskundigen, die ten behoeve van bewonersorganisaties werken. Hetzelfde geldt voor het opbouwwerk, indien dit concreet waarmaakt een "instrument in bewonershanden" te zijn en neutralistische aspiraties laat varen.

*Ton Selten, Vlierstraat 2,
9581 CX Musselkanaal.*

NIEUWE FINANCIËLE VERHOUDINGSWET

Eind vorig jaar is aan de Tweede Kamer een ontwerp financiële verhoudingswet aangeboden. Ten grondslag voor een nieuw verdeelstelsel van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds liggen de resultaten van een onderzoek, dat in opdracht van de minister van Financiën en de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken is verricht door het Instituut voor Onderzoek van Overheidsuitgaven (IOO).

Een van de conclusies van dit onderzoek is dat de overheersende rol van het bedrag per inwoner moet worden teruggedrongen, zodat het stelsel een bestendiger karakter krijgt. Dit kan via de inbreng van bebouwingsmaatstaven waarvan de woningvoorraad het zwaartepunt binnen de verdelingsmaatstaven krijgt.

In een in maart uitgekomen nieuwsbrief van de ministeries van Financiën en van Binnenlandse Zaken wordt uitgebreid op dit onderzoek ingegaan.

*Nieuwe financiële verhoudingswet,
nieuwsbrief no. 4. Min. v. Financiën,
tel. 070-766061, BiZa tel. 070-716030.*



is een mededelingenblad voor het opbouwwerk.
M.O. verschijnt tenminste acht maal per jaar: zes gewone en 2 à 4
themanummers. Een abonnement kost \$ 25,-. Bij méér-abonnementen
reduktie op aanvraag. Losse nummers \$ 3,50, excl. portokosten.

Prins Mauritslaan 26
2582 LS Den Haag
070-521354

Samenstelling: Groet Hettinga, Charlotte Krop
Wil van de Leur, Maarten Snel

